



GÜNEY KORE HEDEF PAZAR ÜLKE ANALİZİ

İçindekiler

| | |
|---|----|
| Tablolar..... | 2 |
| Simge ve Kısaltmalar | 4 |
| 1. Güney Kore'ye İlişkin Temel Bilgiler, Güney Kore-Türkiye İlişkileri ve Güney Kore'de İdari Bölgeler..... | 5 |
| 1.1. Güney Kore İle İlgili Makroekonomik Göstergeler | 8 |
| 1.2. Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY)..... | 11 |
| 2. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki Dış Ticarete Genel Bakış | 12 |
| 2.1. Güney Kore'nin Dünyadan İthalatı | 12 |
| 2.2. Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı..... | 17 |
| 2.3. Türkiye'nin Dünyadan İthalatı | 22 |
| 2.4. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı..... | 27 |
| 3. Güney Kore ve Türkiye Dış Ticaretinde RCA Analizi | 31 |
| 3.1. Çalışmanın Metodolojisi | 31 |
| 3.2. Bulgular ve Analiz | 32 |
| 4. Güney Kore ile Türkiye arasındaki STA | 40 |
| 4.1. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatında Uyguladığı Vergi Oranları | 41 |
| 4.2. Güney Kore'nin Türkiye'ye Uyguladığı Gümrük Vergi Oranları | 45 |
| 4.3. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki STA..... | 49 |
| EK—Türkiye ve Güney Arasında İmzalanan STA..... | 53 |
| Kaynakça..... | 54 |

Tablolar

| | |
|--|----|
| Tablo 1. Güney Kore İle İlgili Faydalı Bilgiler..... | 6 |
| Tablo 2 Güney Kore Büyükelçiliğinin Tatil Olduğu Günler..... | 7 |
| Tablo 3. Güney Kore İle İlgili Makroekonomik Göstergeler | 9 |
| Tablo 4. Güney Kore Bölgelerine Göre Nüfus (2008-2017) | 10 |
| Tablo 5. Yıllara Göre Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY, milyon \$) | 11 |
| Tablo 6. Güney Kore'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)..... | 12 |
| Tablo 7. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke | 13 |
| Tablo 8 Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)..... | 13 |
| Tablo 9. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)..... | 14 |
| Tablo 10. Tablo 9'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları | 14 |
| Tablo 11. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın Ürün Gruplarına Göre Kırılımları (2018, 1.000 \$) | 15 |
| Tablo 12. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012-2018, milyar \$)..... | 16 |
| Tablo 13. Güney Kore, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış..... | 17 |
| Tablo 14. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$) | 18 |
| Tablo 15. Güney Kore'nin 2012-2018 döneminde Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün (6'lı GTİP kod) | 18 |
| Tablo 16. Tablo 15'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları | 19 |
| Tablo 17. Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği 5.085 Ürünün Sektörel Dağılımı(2018, milyar \$) | 21 |
| Tablo 18. Türkiye'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)..... | 22 |
| Tablo 19. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke | 23 |
| Tablo 20 Türkiye'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)..... | 23 |
| Tablo 21. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)..... | 24 |
| Tablo 22. Tablo 21'de yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamalar | 24 |
| Tablo 23. Türkiye'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012-2018, milyar \$)..... | 26 |
| Tablo 24. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı (2018, 1000 \$) | 27 |
| Tablo 25. Türkiye'nin Güney Kore'den En Çok İthalatını Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)..... | 28 |
| Tablo 26. Tablo 25'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları | 28 |
| Tablo 27. Yıllara Göre Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatının Sektörel Kırılımı (2012-2018, 1.000 \$) 30 | |
| Tablo 28. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği 1.471 Ürünün Analizi | 33 |
| Tablo 29. Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 1.468 Ürünün Analizi | 34 |
| Tablo 30. Filtreleme Sonucu Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 288 Ürünün Analizi | 36 |
| Tablo 31. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ancak Güney Kore Pazarında Hiç Yer Almadığı 488 Ürünün Sektörel Dağılımı ve Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalat (1.000 \$)..... | 37 |
| Tablo 32. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan 116 ürünün sektörel dağılımı | 38 |
| Tablo 33. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan 104 ürünün sektörel dağılımı | 39 |
| Tablo 34. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan 68 ürünün sektörel dağılımı | 40 |
| Tablo 35. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı (milyon \$) | 42 |
| Tablo 36. Türkiye'nin Güney Kore'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlere Göre İthalat (2018, milyon \$)..... | 42 |

| | |
|---|----|
| Tablo 37. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının yıllara göre TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı milyon \$)..... | 44 |
| Tablo 38. Türkiye ile Güney Kore Arındaki Dış Ticaret (1.000 \$, 2018) | 45 |
| Tablo 39. Güney Kore'nin Türk İhraç Ürünlerine En Fazla ve En Az Vergi Uyguladığı Ürünler (2018) .. | 46 |
| Tablo 40. Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı sektörel bazda uyguladığı eşdeğer ad valorem tarifeleri (2018) | 47 |
| Tablo 41. Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye'ye uygulanan eşdeğer ad valorem gümrük tarifeleri | 48 |
| Tablo 42. Güney Kore'nin STA kapsamında yıllara göre indirim gideceği ürün sayıları | 49 |
| Tablo 43. STA öncesi ve Sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Uyguladığı Ortalama Gümrük Vergisi Oranları ile Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları | 50 |
| Tablo 44. STA öncesi ve Sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları ve İthalatı | 51 |

Simge ve Kısaltmalar

| | |
|---------|---|
| Ş: | ABD doları |
| AB: | Avrupa Birliği |
| BM: | Birleşmiş Milletler |
| DYY: | Doğrudan Yabancı Yatırım |
| G7: | ABD, Almanya, Birleşik Krallık, Fransa, Güney Kore, Japonya ve Kanada gibi en gelişmiş 7 ülkenin oluşturduğu grup |
| GSYH: | Gayrisafi Yurt İçi Hasıla |
| GTİP: | Gümrük Tarife İstatistik Pozisyon |
| HS: | Harmonized System (Armonize Sistem/ GTİP) |
| IMF: | Uluslararası Para Fonu (International Monetary Fund) |
| ITC: | International Trade Centre (Uluslararası Ticaret Merkezi) |
| KBDMG: | Kişi Başına Düşen Milli Gelir |
| NUTS: | Nomenclature of Territorial Units for Statistics (İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması, İBBS) |
| OECD: | The Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü) |
| TİM: | Türkiye İhracatçılar Meclisi |
| T.C. : | Türkiye Cumhuriyeti |
| TOBB: | Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği |
| UNCTAD: | United Nations Conference on Trade and Development (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı) |
| WEF: | World Economic Forum (Dünya Ekonomik Forumu) |

1. Güney Kore'ye İlişkin Temel Bilgiler, Güney Kore-Türkiye İlişkileri ve Güney Kore'de İdari Bölgeler

Asya-pasifik bölgesinde yer alan Güney Kore (resmi adıyla Kore Cumhuriyeti), özellikle son 30 yılda önemli reformlarla ekonomik büyüklüğünü hızla artırmış ve gerek Türkiye ile dış ticaret hacmini yükseltmiş olması itibariyle önemli bir dış ticaret ortağımız olurken gerekse diğer ülkelerle dış ticaret hacmini arttırmış olması nedeni ile ihracatçılarımız için yüksek potansiyeli olan hedef pazar ülke konumuna gelmiştir.

Türkiye ile Güney Kore arasındaki siyasi ilişkiler, Kore Cumhuriyeti'nin 11 Ağustos 1949 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti tarafından resmen tanınmasıyla başlamış, Kore Savaşı'na katılmamız ile siyasi ve ekonomik ilişkilerimiz pekiştirilmiştir. 2012 yılında ise ilişkilerimiz stratejik ortaklık seviyesine yükseltilmiş, düzenli ve karşılıklı üst düzey ziyaretlerle de geliştirilmektedir.

T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü verilerine göre 2019 yılı haziran ayı itibarı ile Türkiye'de faaliyette bulunan Güney Kore sermayeli 366 şirket bulunmaktadır. Bu şirketlerin faaliyetlerini inşaat, motorlu taşıtlar ve turizm sektörlerinde yoğunlaştırdıkları görülmektedir.

TOBB sanayi veri tabanına göre Türkiye'de 1.028 imalatçı yabancı sermayeli firma bulunurken bunların 26 tanesini Güney Koreli firmalar oluşturmaktadır. Yabancı sermayeli imalatçı firmalar 2018 yılında 1.453 kapasite kullanım raporu alırken bunların 32 tanesini Güney Koreli imalatçı firmalar almıştır. Güney Kore 2018 yılı verilerine göre 1,62 trilyon dolarlık GSYH ile dünyanın 12. büyük ekonomisi olurken 51,6 milyon nüfusu¹ ile de dünyanın en kalabalık 27. ülkesi olmuştur. Gerçekleştirdiği 605,2 milyar dolarlık ihracatı ile 2018 yılında dünyada en çok ihracat yapan 5.ülke olan Güney Kore 535,2 milyar dolarlık ithalatı ile dünyada en çok ithalat yapan 8. ülke olarak Türk ihracatçıları için de önemli bir pazar olarak kendini göstermektedir. Güney Kore 2018 yılında dünyadan yaptığı toplam ithalatın yaklaşık %0,22'sine denk gelen 1,2 milyar dolarlık ithalatını Türkiye'den yapmıştır. Güney Kore'nin yüksek ticaret potansiyeline sahip olmasına ve Türkiye ile imzaladığı STA'na rağmen Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı 45. ülke olması Türk ihracatçılarına bu pazarda daha kat edebilecekleri çok yolun olduğunu göstermektedir.

Bu rapor ihracatçılarımıza Güney Kore pazarından daha çok pay almaları için yol göstermesi amacı ile hazırlanmıştır.

Güney Kore'nin idari bölümlenmesini açıklamadan önce, ülkenin idari yapısının karmaşık olduğunu ve tüm idari birimler arasında hiyerarşi bulunmadığını ifade etmek gerekmektedir. Güney Kore'de üst yapılanma olarak 7 idari bölge (Düzey 2) bulunmaktadır. Bu bölgeler; KR01: Capital Region (KR), KR02: Gyeongnam Region, KR03: Gyeongbuk Region, KR04: Jeolla Region, KR05: Chungcheong Region, KR06: Gangwon Region ve KR07: Jeju. Güney Kore'de ayrıca 17 Düzey 3 bölgesi (il) bulunduğu söylenebilir. Bu bölgeler; Seoul, Busan, Daegu, Incheon, Gwangju, Daejeon, Ulsan, Sejong, Gyeonggi, Gangwon, Chungbuk, Chungnam, Jeonbuk, Jeonnam, Gyeongbuk, Gyeongnam ve Jeju (OECD, 2019) .

Güney Kore'de Jeju adında bir özel eyalet, Sejong adında bir özerk metropol şehir bulunmaktadır. Güney Kore'de şehirlerden altısı (Busan, Daegu, Daejeon, Gwangju, Incheon ve Ulsan) metropol şehir statüsü taşımaktayken, başkent Seul de mega şehir statüsüne sahiptir

¹ BM projeksiyonuna göre Güney Kore nüfusu 2050 yılında azalarak 46,8 milyona gerileyecektir. Türk ihracatçılarının demografideki bu değişimi de düşünmede fayda görülmektedir.

Tablo 1'de ihracatçılarımız için Güney Kore ile ilgili faydalı olunabileceği düşünülen bazı bilgiler görülmektedir.

Tablo 1. Güney Kore İle İlgili Faydalı Bilgiler

| | |
|------------------------------------|---|
| Ülke Adı | Güney Kore Cumhuriyeti |
| Kuruluş Tarihi | 15 Ağustos 1948 |
| Yönetim Biçimi | Başkanlık tipi demokrasi |
| Resmi Dili | Korece |
| Devlet Başkanı | Moon Jae-in |
| Başbakan | Lee Nak-yeon |
| İller | North Chungcheong, South Chungcheong, Gangwon, Gyeonggi, North Gyeongsang, South Gyeongsang, North Jeolla, South Jeolla, Jeju özel özerk bölgesi. |
| Bağımsız Bölgeler | Jeju, Seyong. |
| Başlıca Önemli Şehirler | Busan, Daegu, Daejeon, Incheon, Seul ve Suwon. |
| Bayrak | Beyaz zemin üzerine yerleştirilmiş olan mavi ve kırmızı renklerinden oluşan yin-yang sembolü ve bu sembolün çevresine (4 köşesine) düzgün bir şekilde yerleştirilmiş olan kesikli-kesiksiz çizgilerden meydana gelmektedir. |
| Plaka Kodu | ROK |
| Telefon Kodu | (+) 82 |
| Türkiye'nin Güney Kore Büyükelçisi | Durmuş Ersin Erçin/+82 2 3780 1600/ embassy.seoul@mfa.gov.tr |
| Seul Ticaret Müşavirliği | Muhammet Alper Atilla/ +82 2 / 794 13 82 |
| Güney Kore'nin Türkiye Büyükelçisi | Hong-ghi CHOI/ +903124684822 / 21 / 23 |

Kaynak: (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019)

Tablo 2’de Güney Kore’nin Ankara Büyükelçiliğinin tatil olduğu günler görülmektedir. Tablodaki tarihler içinde Türkiye’deki resmi tatillerin dışındaki tarihlerde de Güney Kore’de resmi tatil olduğunu göz önünde bulundurmada fayda vardır.

Tablo 2 Güney Kore Büyükelçiliğinin Tatil Olduğu Günler

| Tarih | İsim | Yerel İsim |
|------------|----------------------------|----------------------------|
| 1.1.2019 | Yeni yıl | Seollal |
| 1.3.2019 | Bağımsızlık Hareketi Günü | Samil Bağımsızlık Hareketi |
| 5.4.2019 | Ağaç Günü | Sikmogil |
| 5.5.2019 | Çocuk Bayramı | Eorini |
| 22.5.2019 | Buda Doğum Günü | Seokga Tansinil |
| 4.6.2019 | Ramazan Bayramı 1. Gün | - |
| 5.6.2019 | Ramazan Bayramı 2. Gün | - |
| 6.6.2019 | Anma Günü/Ram. Bay. 3.Gün | - |
| 17.7.2019 | Anayasa Günü | Jeheonjeol |
| 11.8.2019 | Kurban Bayramı 1. Gün | - |
| 12.8.2019 | Kurban Bayramı 2. Gün | - |
| 13.8.2019 | Kurban Bayramı 3. Gün | - |
| 14.8.2019 | Kurban Bayramı 4.Gün | - |
| 15.8.2019 | Özgürlük Günü | Gwangbokjeol |
| 29.10.2019 | Türkiye Cumhuriyet Bayramı | - |
| 25.12.2019 | Noel | Glosbe |

Kaynak: (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019)

Güney Kore Türkiye gibi 3 tarafı denizle çevrilmiş bir ülkedir. Asya Pasifik bölgesinde bulunan ülkenin kuzeyinde Kuzey Kore, batısında Çin, doğusunda Japonya, güneyinde Tayvan, kuzeydoğusunda ise Rusya’nın doğu kıyıları bulunmaktadır. Güney Kore 25 limana sahip olup bunların en büyükleri ise Busan, Donghae ve Gunsan (Kunsan) limanlarıdır.

Güney Kore’nin ülke nüfusundaki artış devam etse de, artan kişi başına düşen milli gelire bağlı olarak her gelişmiş ülkede olduğu gibi nüfus artış hızının çok düşük olduğu görülmektedir. Güney Kore 1,05 ile OECD ülkeleri arasında doğurganlık oranının en düşük olduğu ülkedir. Ayrıca, ülke %12,66 oranındaki yaşlı nüfusu ile de OECD ülkeleri arasında yaşlı nüfus oranında ilk sıralardadır.

2019 yılı itibariyle THY Güney Kore’deki 2’si Seul’de 1’i de Jeju’da olmak üzere 3 havalimanına uçuş düzenlemektedir. Şehirlerarası ulaşım için otobüslerin yanı sıra bölgeler arası toplam 19 hızlı tren hattı mevcuttur. Ülkenin yüzölçümünün küçük ve tren hatlarının dağılımını düşündüğümüzde ihracatçılarımızın Güney Kore genelinde ulaşımın kolay olduğunu göz önünde bulundurmalarında fayda vardır.

UNCTAD tarafından yayınlanan deniz yoluyla ülkelerin birbirlerine en iyi şekilde bağlanıp bağlanmadığını gösteren Deniz Nakliyesi İkili Bağlantı Endeksine göre Türkiye ve Güney Kore arasındaki endeks değeri 2016 yılında 0,539, 2017 yılında 0,534 ve 2018 yılında da 0,566 olarak gerçekleşmiştir. Deniz yolu ulaşımında iki ülke arasındaki endeks değerinin yüksekliği gözden kaçırılmamalıdır. Güney Kore her üç yılda da Türkiye ’nin deniz yoluyla en iyi bağlandığı 3 ülkeden biri olmuştur (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019).

1.1. Güney Kore İle İlgili Makroekonomik Göstergeler

Günümüzde Güney Kore, 2018 yılında 4,46 milyarlık nüfustan oluşan ve 2050 yılında da nüfusunun 5,3 milyara çıkması beklenen ile Asya kıtası pazarlarının içinde yer almaktadır. Birleşmiş Milletler (BM) verilerine göre Asya kıtasının toplam nüfusunun 2050 yılında yaklaşık 5,6 milyar kişiye ulaşması beklenmektedir. Daha önceki bölümde de belirtildiği üzere Güney Kore 1,62 trilyon dolarlık GSYH ile dünyanın 12. büyük ekonomisi olurken 51,6 milyon nüfusu ile de dünyanın en kalabalık 27. ülkesi olmuştur. Gerçekleştirdiği 605,2 milyar dolarlık ihracatı ile 2018 yılında dünyada en çok ihracat yapan 5. ülke olan Güney Kore 535,2 milyar dolarlık ithalatı ile dünyada en çok ithalat yapan 8. ülke olarak Türk ihracatçıları için de önemli bir pazar olarak kendini göstermektedir. Aynı zamanda Güney Kore'nin 70 milyar \$ dış ticaret fazlası verdiği ve mal ihracatının da yaklaşık %14'ünün yüksek teknoloji ürünlerin oluşturduğu hususu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Güney Kore'nin üyesi olduğu Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği Örgütü'nün ticari pazar hacminin boyutu "TradeMap" verilerine göre 2018 yılında yaklaşık 9,64 trilyon dolar olarak karşımıza çıkmaktadır. Güney Kore aynı zamanda Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) ve Doğu Asya Zirvesi(EAS) üyelikleri ile de dikkat çekmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) verilerine göre Güney Kore'nin 18 ülke ve ülke grubu ile yürürlükte olan Serbest Ticaret Anlaşmaları yaptığı görülmektedir. Güney Kore'nin Serbest Ticaret Anlaşmasının bulunduğu ülke ve ülke gruplarını sıralamak istersek; ASEAN, APTA, Kanada, Çin, EFTA, AB, GSTP, Kolombiya, Avustralya, Şili, Hindistan, Yeni Zelanda, Singapur, Türkiye, ABD, Vietnam, Peru ve PTN². Japonya ve Meksika ile Güney Kore arasındaki serbest ticaret anlaşması görüşmeleri ise henüz tamamlanmamıştır. Güney Kore'nin Serbest Ticaret Anlaşması yaptığı ülke ve topluluklar incelendiğinde dünyanın farklı bölgelerinden farklı ekonomik büyüklükteki ülkelerle Güney Kore'nin ekonomik ilişkilerini sağlamlaştırdığı görülmektedir. Bunun bir başka göstergesi ise TradeMap verilerine göre Güney Kore'nin 2018 yılında yaklaşık 605,2 milyar dolarlık ihracatını ortalama 4.926 km uzaklığa yapması gösterilebilir. Bu da bize günümüzde ticaretin mesafe tanımadığını gerek deniz, gerek kara gerek demir gerekse de hava yolu ile artık en uzak mesafelere bile ihracat yapılabileceğine güzel bir örnek teşkil etmektedir.

Güney Kore'nin imzaladığı serbest ticaret anlaşmalarından birisi de 1 Ağustos 2012'de Türkiye ile imzaladığı STA olup 1 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşma sonrası Güney Kore ile ticaret hacmimizdeki değişim ilerleyen bölümlerde incelenecektir. Güney Kore'nin 2008 küresel finansal krizinin olumsuz etkilerini 2009 yılında da yaşamış ve GSYH büyüme oranı küçülmüştür. Güney Kore'nin 2010 yılından itibaren ise ekonomisini toparlamış olduğu görülmektedir. Güney Kore'nin GSYH'si 2010 yılından 2018 yılına kadar %47,9 artış yaşamıştır. 2010 yılında 1,1 milyar dolar olan GSYH 2018 yılında 1,62 milyar dolara yükselmiştir.

Bu dönemde Güney Kore'nin GSYH'sinin cari fiyatlarla dolar bazında yıllık ortalama %6 sabit fiyatlarla ise yıllık ortalama %3,35 yıllık bileşik ortalama %5 arttığı görülmektedir. Güney Kore'nin 2010 yılında 466,4 milyar dolar olan ihracatı, 2018 yılında 2010 yılına göre %29,7 artarak 605,2 milyar dolara ulaşmıştır.

Güney Kore'nin ihracatının milli gelire oranı 2009 yılında %47,5 iken 2018 yılında %44'e düşerken ithalatın milli gelire oranı ise 2009 yılında %42,8 olarak gerçekleşmiş, 2018 yılında da oran %39'a düşmüştür. Güney Kore'nin ihracat ve ithalat toplamının milli gelirine oranı ile elde edilen dış ticarete açıklık oranı da 2009 yılında %90 iken, 2018 yılında %83'e düşmüştür. Güney Kore'nin küresel kriz sonrası ihracat ve ithalatının milli gelirine göre daha az arttığı görülmektedir.

² Ticaret Müzakereleri Protokolü (PTN)'nü imzalayan Bangladeş, Brezilya, Şili, Mısır, İsrail, Güney Kore, Meksika, Pakistan, Paraguay, Peru, Filipinler, Sırbistan, Tunus, Türkiye ve Uruguay'ı kapsamaktadır.

Tablo 3'de Güney Kore ile ilgili güncel makroekonomik göstergeler yer almaktadır. Güney Kore'nin nüfusu 2017 yılında 51,47 milyon iken 2018 yılında 51,63 milyona çıkmıştır. BM tarafından 2025 yılında 51,34 milyon olması beklenen nüfusun 2050 yılında ise 46,8 milyona düşmesi öngörülmektedir. Zaten düşük bir nüfus artış hızına sahip ülkenin nüfusunun önümüzdeki yıllarda düşmeye başlaması muhtemel gözükmektedir.

2017 yılında Güney Kore'nin GSYH'si, 1,53 trilyon dolar iken 2018 yılında 1,62 trilyon dolara yükselmiştir. IMF tarafından 2019 yılı için GSYH büyüme oranı %2,6 olarak öngörülen Güney Kore'nin 2019 yılındaki milli gelirinin 1,66 trilyon dolar olması beklenirken 2024 yılında da 2,15 trilyon dolara yükselmesi beklenmektedir. Güney Kore'de 2017 yılında KBDMG IMF verilerine göre 29.750 dolar iken, 2018 yılında 31.346 dolara yükselmiştir. Yine IMF verilerine göre 2019 yılında 31.937 dolar olması beklenen KBDMG'in 2024 yılında ise 40.631 dolara yükselmesi beklenmektedir.

Tabloda ayrıca 2017 yılında 573,7 milyar dolar olan Güney Kore'nin ihracatının 2018 yılında 605,2 milyar dolara 2017 yılında 478,4 milyar dolar olan Güney Kore'nin ithalatının ise 2018 yılında 535,2 milyar dolara yükseldiği görülmektedir. IMF'in dış ticaretteki büyüme beklentilerine göre ithalatın 2024 yılında 653,7 milyar dolara ihracatın ise 723,2 milyar dolara yükseleceği beklenen Güney Kore'nin yakın dönemde dış ticaretinde gözle görülür bir büyüme öngörülmektedir.

Dünya Bankası verilerine göre Güney Kore'nin 2017 yılında 72,7 milyar \$'lık yüksek teknoloji mal ihracatı ile toplam mal ihracatının %14,18'ini yüksek teknoloji mallar oluşturmaktadır.

Güney Kore 2017 yılında Türkiye'den 0,782 milyar dolarlık ithalat yaparken 2018 yılında ise 1,188 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Türkiye ise 2017 yılında Güney Kore'den 6,61 milyar dolarlık ithalat yaparken 2018 yılında ise 6,34 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Güney Kore Türkiye ile yaptığı dış ticarete 2017 yılında 5,83 milyar dolarlık ticaret fazlası verirken 2018 yılında 5,15 milyar dolarlık ticaret fazlası vermiştir. Güney Kore ve Türkiye arasındaki toplam dış ticaret hacmi incelendiğinde 2017 yılında 7,39 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2018 yılında biraz artışla 7,53 milyar dolara yükselmiştir.

Bu çalışma ile Güney Kore ile Türkiye arasındaki toplam dış ticaretin artırılması özellikle de Türk ihracatçıları için bu pazarda hedeflerine ulaşmalarında bir ışık tutması amaçlanmaktadır.

Tablo 3. Güney Kore İle İlgili Makroekonomik Göstergeler

| Gösterge | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2050 |
|---|-------|-------|-------|-------|--------|--------|--------|--------|-------|--------|-------|-------|
| Nüfus ¹ (milyon) | 51 | 51,25 | 51,47 | 51,63 | 51,87 | 52,09 | 52,3 | 52,5 | 52,7 | 52,9 | 51,34 | 46,83 |
| GSYH ² (milyar \$) | 1,38 | 1,41 | 1,53 | 1,62 | 1,66 | 1,74 | 1,83 | 1,93 | 2,04 | 2,15 | | |
| GSYH büyüme oranı (%) ² | 3,3 | 2,8 | 2,9 | 2,7 | 2,6 | 2,8 | 2,9 | 2,8 | 2,9 | 2,9 | | |
| KBDMG ² (\$) | 27105 | 27608 | 29750 | 31346 | 31937 | 33491 | 35030 | 36.52 | 38612 | 40631 | | |
| İhracat (milyar \$) ² | 526,9 | 495,5 | 573,7 | 605,2 | 619,35 | 635,61 | 658,77 | 680,8 | 702 | 723,2 | | |
| İthalat (milyar \$) ² | 436,5 | 406 | 478,4 | 535,2 | 551,46 | 567,22 | 588,81 | 610,48 | 632 | 653,69 | | |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (milyar \$) | 0,789 | 0,737 | 0,782 | 1,189 | | | | | | | | |

| Gösterge | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | 2019 | 2020 | 2021 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2050 |
|--|-------|-------|-------|-------|------|------|------|------|------|------|------|------|
| Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı (milyar \$) | 6,248 | 5,385 | 6,155 | 5,98 | | | | | | | | |
| Güney Kore'nin Türkiye ile dış ticaret dengesi (milyar \$) | 5,46 | 4,65 | 5,37 | 4,79 | | | | | | | | |
| Güney Kore'nin Türkiye ile dış ticaret hacmi (milyar \$) | 7,037 | 6,122 | 6,936 | 7,168 | | | | | | | | |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019), (Dünya Bankası (The World Bank), 2019), (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019), (Uluslararası Para Fonu (IMF), 2019)

¹ 2019-2023 IMF, 2024 sonrası BM projeksiyonu

² 2019-2024 IMF projeksiyonu

Uluslararası piyasalarda rekabetin artık günümüzde bölge/ eyalet, metropolitan alan hatta şehir düzeyine indiği görülmektedir. Bir bölgenin/ eyaletin ya da bir metropolitan alanın hatta bir şehrin bazen nüfusu bazen GSYH'sı bazen de kişi başına düşen milli geliri günümüzde birçok ülkeden daha ileri seviyededir. Bunun en iyi örnekleri ABD'de (Los Angeles, New York), Türkiye'de (İstanbul) ve de Güney Kore'de (Seul) de görülmektedir. Güney Kore'de bölge hatta il düzeyinde GSYH, nüfus ve/ veya kişi başına düşen milli gelirin dünyada birçok ülkeden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Örnek olarak yaklaşık 25,4 milyon nüfusa sahip Başkent bölgesi 2016 yılında 889 milyar dolarlık GSYH'ye ulaşmıştır. Bölgenin ulaştığı bu gelir miktarı çoğu ülkenin üzerindedir.

Tablo 4'de Güney Kore nüfusunun bölgelere göre dağılımı görülmektedir. Bu veriler incelendiğinde nüfusun %49,6'sının başkent bölgesinde yaşadığı görülmektedir. Güney Kore'nin ikinci en kalabalık bölgesi ise, toplam nüfusun %15,5'inin yaşadığı Gyeongnam bölgesidir. En az nüfusa sahip bölge ise nüfusun yalnız %1,2'sinin yaşadığı jeju bölgesidir. 2008 yılından 2017 yılına kadar nüfusu en yüksek oranda artan bölge %17'lik artış oranı ile jeju bölgesi olurken, bu bölgeyi %11 oranındaki nüfus artışı ile Chungcheong bölgesi izlemiştir.

Tablo 4. Güney Kore Bölgelerine Göre Nüfus (2008-2017)

| Yıl | 2008 | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 |
|---------------------------|-------|-------|-------|-------|------|-------|-------|-------|-------|-------|
| KR01: Başkent Bölgesi(KR) | 24,07 | 24,25 | 24,43 | 24,65 | 24,8 | 24,95 | 25,12 | 25,25 | 25,37 | 25,51 |
| KR02: Gyeongnam Bölgesi | 7,77 | 7,79 | 7,79 | 7,83 | 7,85 | 7,87 | 7,91 | 7,95 | 7,96 | 7,95 |
| KR03: Gyeongbuk Bölgesi | 5,12 | 5,12 | 5,11 | 5,13 | 5,14 | 5,14 | 5,15 | 5,15 | 5,15 | 5,15 |
| KR04: JeollaBölgesi | 5,05 | 5,06 | 5,07 | 5,09 | 5,1 | 5,11 | 5,13 | 5,14 | 5,14 | 5,13 |
| KR05: Chungcheong Bölgesi | 5,02 | 5,07 | 5,12 | 5,18 | 5,24 | 5,29 | 5,35 | 5,42 | 5,49 | 5,56 |
| KR06: Gangwon Bölgesi | 1,48 | 1,49 | 1,49 | 1,5 | 1,5 | 1,51 | 1,51 | 1,52 | 1,52 | 1,52 |
| KR07: Jeju | 0,54 | 0,55 | 0,55 | 0,55 | 0,56 | 0,57 | 0,58 | 0,6 | 0,62 | 0,63 |
| Güney Kore Toplamı | 49,05 | 49,31 | 49,55 | 49,94 | 50,2 | 50,43 | 50,75 | 51,01 | 51,25 | 51,45 |

Kaynak: (Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT), 2019)

1.2. Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY)

Dünya genelinde çok uluslu ve ulusaşırı firmaların tedarik zincirlerini uluslararası boyutlara taşıdıkları küreselleşmenin nimetlerinden büyük oranda bu firmaların faydalandığı görülmektedir. Bu firmalar üretimlerinin bazı aşamalarını buldukları ülke dışında üretim maliyetlerinde avantaj yakaladıkları ya da hedefledikleri pazarlara yakın olmaları nedeni ile başka ülkelerde gerçekleştirmektedirler. Bir ülke için yüksek miktarda DYY çekmenin önemli kazanımlarından birisi yabancı ülkelerin sahip olduğu teknolojileri bu yatırımlar sayesinde yatırım yaptıkları ülkeye getirmesi olurken bir başka önemli kazanım ise yatırım yapan ülkelerin üretimin bir kısmını ihraç etmesi ile yatırım yaptıkları ülkenin ihracatını arttırmaları olarak öne çıkmaktadır. Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY) olarak adlandırılan bu yatırımlar uzun vadeli yatırım olup yatırım yapılan ülkenin istihdamına, iç ve dış ticaretine kısaca ülkenin hem ekonomik hem de sosyal yapısına katkılarda bulunmaktadır.

Tablo 5'da yıllara göre Güney Kore'ye yapılan doğrudan yabancı yatırımlar (DYY) görülmektedir. Dünya genelinde 2005 yılında yaklaşık 949 milyar dolar doğrudan yabancı yatırım gerçekleşirken 2017 yılında ise yatırım miktarı 1,43 trilyon dolara yükselmiş 2018 yılında ise azalarak 1,3 trilyon dolara gerilemiştir. Doğrudan yabancı sermayenin Güney Kore'yi tercih etmesinin başlıca sebepleri arasında, bu ülkenin dünyanın en büyük ekonomilerinden birine sahip olması, ülkenin risk priminin düşük olması ve önemli bir dış ticaret hacmine sahip olması gösterilebilir. Uluslararası firmaların ayrıca Güney Kore'nin çoğu ülke ile yaptığı serbest ticaret anlaşmaları ve bölgesel-küresel ittifakları nedeniyle bu ülkeyi seçtikleri de görülmektedir.

Güney Kore'ye yapılan doğrudan yabancı yatırım yıllar içinde inişli çıkışlı bir seyir izlese de özellikle 2005 yılı sonrasında Güney Kore'ye yapılan doğrudan yabancı yatırımların artış trendinde olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. Yalnızca 2015 yılında bu ülkeye yapılan doğrudan yabancı yatırımlarda kısa süreli bir düşüş görülmektedir. Güney Kore 2005 yılında yaklaşık 13,6 milyar dolarlık doğrudan yabancı yatırım çekerken 2017 yılında bu rakam yaklaşık 17,9 milyar dolar 2018 yılında ise 14,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Güney Kore'nin çektiği doğrudan yabancı yatırımlar 2005 yılında dünya genelindeki yatırımların %1,44'ünü oluştururken 2018 yılında ise bu oran %1,12'ye gerilemiştir. Güney Kore 2005-2018 döneminde en çok yatırımı 14,48 milyar dolar ile 2018 yılında çekerken en az yatırımı ise 4,1 milyar dolar ile 2015 yılında çekmiştir. Güney Kore'nin çektiği DYY'nin sektöre dağılımına bakıldığında ise OECD verilerine göre en çok yatırım imalat sanayine yapılırken bunu finans sektörünün izlediği görülmektedir.

Tablo 5. Yıllara Göre Güney Kore'ye Yapılan Doğrudan Yabancı Yatırımlar (DYY, milyon \$)

| Yıllar | Güney Kore | Dünya | % |
|--------|------------|-----------|-------|
| 2005 | 13.643,20 | 948.585 | 1,44% |
| 2006 | 9.161,90 | 1.403.250 | 0,65% |
| 2007 | 8.826,90 | 1.891.445 | 0,47% |
| 2008 | 11.187,50 | 1.479.747 | 0,76% |
| 2009 | 9.021,90 | 1.172.234 | 0,77% |
| 2010 | 9.497,40 | 1.365.107 | 0,70% |
| 2011 | 9.773 | 1.561.354 | 0,63% |
| 2012 | 9.495,90 | 1.470.334 | 0,65% |
| 2013 | 12.766,60 | 1.431.164 | 0,89% |
| 2014 | 9.273,60 | 1.357.239 | 0,68% |
| 2015 | 4.104,10 | 2.033.802 | 0,20% |
| 2016 | 12.104,30 | 1.918.679 | 0,63% |
| 2017 | 17.912,90 | 1.497.371 | 1,20% |
| 2018 | 14.479,30 | 1.297.153 | 1,12% |

Kaynak: (United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD), 2019)

2. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki Dış Ticarete Genel Bakış

Türkiye ve Güney Kore arasında geçmişe dayalı iyi ilişkilerin yanı sıra iki ülke yöneticilerinin aralarındaki ticaretin de geliştirilmesi yönünde adımlar attıkları görülmektedir. Bunun en önemli göstergesi ise iki ülke arasında imzalanan ve yürürlüğe giren STA'dır.

Bu bölümde ilk aşamada Güney Kore'nin dünyadan ve Türkiye'den yaptığı ithalat incelendikten sonra Türkiye'nin Güney Kore'den yaptığı ithalat ele alınacaktır.

2.1. Güney Kore'nin Dünyadan İthalatı

Tablo 6'de 2018 yılında Güney Kore'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke, Türkiye'den yaptığı ithalat ve bu ülkelerin Güney Kore'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Güney Kore'nin 2018 yılında ilk 10 ülkeden yaptığı ithalat 358,2 milyar \$ olurken ilk 10 ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatının %66,9'unu oluşturmaktadır. Tabloda da açıkça görülmektedir Güney Kore'nin en büyük tedarikçisi konumundaki Çin 2018 yılında Güney Kore'ye 106,5 milyar dolar ile en çok ithalat yapılan ülke olurken bu ülkeden yapılan ithalatın payı %19,9 olmuştur. Çin'i 59,1 milyar dolarlık ithalat ve %11'lik pay ile ABD ve bu ülkeyi de 54,6 milyar dolarlık ithalat ve %10,2'lik pay ile Japonya'nın izlediği görülmektedir. Türkiye Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı 45. ülke olurken Güney Kore Türkiye'den 2018 yılında 1,2 milyar dolarlık ithalat yapmıştır.

Tablo 6. Güney Kore'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)

| Sıra | Ülke | İthalat (1.000 \$) | % |
|------|--------------------------------|--------------------|-------|
| 1 | Çin | 106.478.995 | 19,9% |
| 2 | ABD | 59.086.153 | 11,0% |
| 3 | Japonya | 54.605.035 | 10,2% |
| 4 | Suudi Arabistan | 26.331.066 | 4,9% |
| 5 | Almanya | 20.852.203 | 3,9% |
| 6 | Avustralya | 20.699.049 | 3,9% |
| 7 | Vietnam | 19.631.653 | 3,7% |
| 8 | Rusya | 17.500.351 | 3,3% |
| 9 | Tayvan | 16.736.993 | 3,1% |
| 10 | Katar | 16.298.814 | 3,0% |
| 45 | Türkiye | 1.188.773 | 0,2% |
| | Diğer ülkeler | 175.763.306 | 32,8% |
| | Güney Kore'nin toplam ithalatı | 535.172.391 | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 7'de son 10 yılda Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke görülmektedir. 2009- 2018 dönemi boyunca Çin Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ülke olurken bu 10 yılın dokuzunda Çin'i Japonya izlemektedir. Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında 13 farklı ülke yer alırken Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında ABD, Japonya, Çin, Suudi Arabistan, Katar, Avustralya ve Almanya'nın 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ülkeler dışında Tayvan 8 yıl sıralamada yer alırken BAE 6, Endonezya, Rusya Vietnam ve Kuveyt ise 4'er yıl Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında yer almıştır. Türkiye ise hiçbir yıl bu sıralamada yer alamamıştır.

Tablo 7. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke

| Sıra | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|-----------------|
| 1 | Çin | Çin | Çin | Çin | Çin | Çin | Çin | Çin | Çin | Çin |
| 2 | Japonya | Japonya | Japonya | Japonya | Japonya | Japonya | Japonya | Japonya | Japonya | ABD |
| 3 | ABD | ABD | ABD | ABD | ABD | ABD | ABD | ABD | ABD | Japonya |
| 4 | Suudi Arabistan | Suudi Arabistan | Suudi Arabistan | Suudi Arabistan | Suudi Arabistan | Suudi Arabistan | Suudi Arabistan | Almanya | Almanya | Suudi Arabistan |
| 5 | Avustralya | Avustralya | Avustralya | Katar | Katar | Katar | Suudi Arabistan | Tayvan | Suudi Arabistan | Almanya |
| 6 | Almanya | Almanya | Katar | Avustralya | Avustralya | Almanya | Tayvan | Suudi Arabistan | Avustralya | Avustralya |
| 7 | Tayvan | Endonezya | Endonezya | Kuveyt | Almanya | Avustralya | Katar | Avustralya | Tayvan | Vietnam |
| 8 | BAE | Tayvan | Almanya | Almanya | Kuveyt | Kuveyt | Avustralya | Vietnam | Vietnam | Rusya |
| 9 | Endonezya | BAE | Kuveyt | Endonezya | BAE | BAE | Rusya | Katar | Rusya | Tayvan |
| 10 | Katar | Katar | BAE | BAE | Tayvan | Tayvan | Vietnam | Rusya | Katar | Katar |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 8'da 2018 yılında Güney Kore'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün ve bu ürünlerin Güney Kore'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Güney Kore'nin 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat yaklaşık 191,2 milyar dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı toplam ithalatın %35,7'sini oluşturmaktadır. Güney Kore 2018 yılında en çok ithalatı 80 milyar \$ ile 270900 "Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)" GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %15 olmuştur. Bu ürünü 23 milyar dolarlık ithalat ve %4,3'lük pay ile 271111 "Doğal gaz (sıvılaştırılmış)" GTİP kodlu ürün ile 16,4 milyar dolarlık ithalat ve %3,1'lük pay ile 854231 "Çoklu çipler, işlemciler ve kontrolörler" GTİP kodlu ürünlerin izlediği görülmektedir.

Tablo 8 Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)

| Sıra | 6'lı GTİP Kod | | İthalat (1.000 \$) | % |
|------|--------------------------------|---|--------------------|-------|
| 1 | '270900 | Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen diğer ham yağlar | 80.374.087 | 15,0% |
| 2 | '271111 | Doğal gaz (sıvılaştırılmış) | 23.200.103 | 4,3% |
| 3 | '854231 | Çoklu çipler, işlemciler ve kontrolörler | 16.364.575 | 3,1% |
| 4 | '271012 | Petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar | 15.935.866 | 3,0% |
| 5 | '270112 | Taşkömürü | 14.653.133 | 2,7% |
| 6 | '854232 | Bellekler | 13.160.500 | 2,5% |
| 7 | '848620 | Yarı iletken tertibatın veya elektronik entegre devrelerin imaline mahsus makine ve cihazlar | 12.011.339 | 2,2% |
| 8 | '851770 | Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar için aksam ve parçalar | 5.553.043 | 1,0% |
| 9 | '271019 | Sıvı Yakıtlar | 5.094.896 | 1,0% |
| 10 | '260111 | Demir cevherleri ve zenginleştirilmiş demir cevherleri, aglomere edilmemiş | 4.847.160 | 0,9% |
| | Diğer ürünler | | 343.977.689 | 64,3% |
| | Güney Kore'nin toplam ithalatı | | 535.172.391 | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 9'da son 10 yılda Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün görülmektedir. 2009- 2018 dönemi boyunca 270900 "Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar)" GTİP kodlu ürünün Güney Kore'nin en fazla ithalat yaptığı ürün olduğu görülmektedir. On yıllık dönemde 14 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir. Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında '260111, '270112, '270900, '271111, '854231' ve '854232 GTİP kodlu ürünlerin 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında '854239' ve '848620' GTİP kodlu ürünler 8 yıl sıralamada yer alırken '271012' GTİP kodlu ürün 7 yıl, '271019' GTİP kodlu ürün 5 yıl, '260300' GTİP kodlu ürün 4 yıl, '847330 ve '851712 GTİP kodlu ürünler de 1'er yıl Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 9. Güney Kore'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

| Sıra | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| 1 | '270900 | '270900 | '270900 | '270900 | '270900 | '270900 | '270900 | '270900 | '270900 | '270900 |
| 2 | '271111 | '271111 | '271111 | '271111 | '271111 | '271111 | '854231 | '854231 | '854231 | '271111 |
| 3 | '854231 | '854231 | '270112 | '271012 | '271012 | '271012 | '271111 | '271111 | '271111 | '854231 |
| 4 | '270112 | '270112 | '854231 | '854231 | '854231 | '854231 | '271012 | '271012 | '848620 | '271012 |
| 5 | '854239 | '848620 | '260111 | '270112 | '270112 | '270112 | '270112 | '270112 | '270112 | '270112 |
| 6 | '854232 | '260111 | '854232 | '260111 | '260111 | '260111 | '854232 | '854232 | '271012 | '854232 |
| 7 | '260300 | '854239 | '848620 | '854239 | '854239 | '271019 | '851770 | '851770 | '854232 | '848620 |
| 8 | '260111 | '854232 | '260300 | '848620 | '271019 | '854239 | '848620 | '848620 | '851770 | '851770 |
| 9 | '851770 | '260300 | '854239 | '271019 | '854232 | '854232 | '854239 | '854239 | '851712 | '271019 |
| 10 | '848620 | '847330 | '271019 | '854232 | '260300 | '851770 | '260111 | '260111 | '260111 | '260111 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 10'de **Tablo 9'**da yer alan Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 10. Tablo 9'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

| 6'lı GTİP kod | Ürün açıklaması |
|---------------|---|
| '260111 | Demir cevherleri ve konsantreleri (ağlomere edilmemiş) |
| '260300 | Bakır cevherleri ve konsantreleri |
| '270112 | Bitümenli taşkömürü |
| '270900 | Ham petrol (petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar) |
| '271012 | Petrol ve bitümenli yağlardan elde edilen hafif yağlar ve müstahzarları (petrol veya bitümenli yağ oranı >=%70) |
| '271019 | Diğer yağlar ve müstahzarlar |
| '271111 | Doğal gaz (sıvılaştırılmış) |
| '847330 | Otomatik bilgi işlem makine ve ünitelerinin aksam, parçası |
| '848620 | Yarı iletken tertibatın veya elektronik entegre devrelerin imaline mahsus makine ve cihazlar |
| '851712 | Hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar |
| '851770 | Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar için aksam ve parçalar |
| '854231 | Elektronik entegre devreler; işlemci ve kontrolör |
| '854232 | Bellekler |
| '854239 | Diğer entegre devreleri |

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 11'de 2018 yılında Güney Kore'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 2'li GTİP kodlu ürün grubu ve bu grupların (sektörlerin) Güney Kore'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Güney Kore'nin 2018 yılında ilk 10 sektörde yaptığı ithalat 397,8 milyar \$ olurken ilk 10 sektörün ithalat toplam ithalatının %74,3'ünü oluşturmaktadır. Bu da Güney Kore'nin ithalatının belli sektörlerde yoğunlaştığını göstermektedir. Güney Kore 2018 yılında en çok ithalatı 147 milyar \$ ile 27 GTİP kodlu ürün grubunda yaparken bu ürünlerin toplam ithalat içindeki payı %27,5 olmuştur. Bu ürün grubunu 84,8 milyar dolarlık ithalat ve %15,8'lik pay ile 85 GTİP kodlu ürün grubu ile 60,2 milyar dolarlık ithalat ve %11,2'lik pay ile 84 GTİP kodlu ürün grubunun izlediği görülmektedir.

Tablo 11. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın Ürün Gruplarına Göre Kırılımları (2018, 1.000 \$)

| Sıra | 2'li GTİP kodu | Ürün grubu açıklaması | İthalat (1.000 \$) | % |
|------|--------------------------------|---|--------------------|-------|
| 1 | '27 | Mineral Yakıtlar, mineral yağlar ve mumlar | 146.937.537 | 27,5% |
| 2 | 85 | Elektrikli makine ve cihazları, aksam ve parçaları | 84.756.968 | 15,8% |
| 3 | '84 | Nükleer reaktörler, kazan, makine ve cihazları | 60.172.740 | 11,2% |
| 4 | '90 | Optik, sinema, fotoğraf, ölçü, kontrol, ayar cihazları, tıbbi aletler | 22.415.092 | 4,2% |
| 5 | '87 | Kara taşıtlar, parçaları ve bunların aksesuarları | 16.829.466 | 3,1% |
| 6 | '72 | Demir ve Çelik | 16.453.996 | 3,1% |
| 7 | '26 | Metal Cevherleri, cüruf ve kül | 14.982.121 | 2,8% |
| 8 | '29 | Organik kimyasal ürünler | 14.216.758 | 2,7% |
| 9 | '39 | Plastik ve plastikten mamül eşya | 11.813.576 | 2,2% |
| 10 | '28 | İnorganik kimyasal müstahzalları, organik ve inorganik bileşikler | 9.258.450 | 1,7% |
| | Diğer ürün grupları | | 137.335.687 | 25,7% |
| | Güney Kore'nin toplam ithalatı | | 535.172.391 | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 12'de Güney Kore'nin dünyadan ithal ettiği 6'lı GTİP kodlu ürünlerin 2012-2018 döneminde TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. Güney Kore 2012 yılında en çok ithalatı 217,4 milyar dolar ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe yaparken 2018 yılında da 189,1 milyar dolar ile yine bu sektörde en fazla ithalatı yapmıştır. Güney Kore 2012 yılında ikinci en büyük ithalatı ise 76,5 milyar dolar ile "Elektrik Elektronik" sektöründe yaparken 2018 yılında ise 100,6 milyar dolar ile yine bu sektörde yapmıştır. Bu iki sektörü 2012 yılındaki 37,7 milyar dolar 2018 yılında da 34,7 milyar dolarlık ithalat ile "Madencilik Ürünleri" sektörü izlemiştir.

Güney Kore en az ithalatı ise 2012 yılındaki 41 milyon dolarlık 2018 yılında da 93 milyon dolarlık ithalat ile "Zeytin ve Zeytinyağı" sektöründe gerçekleştirmiştir.

Güney Kore'nin 2012-2018 döneminde dünyadan ithalatında en fazla artışın olduğu sektör ise "Zeytin ve Zeytinyağı" sektörü olmuştur. Bu sektörü 2012 yılında 86 milyon dolar 2018 yılında ise 174 milyon dolarlık ithalatın gerçekleştiği "Fındık ve Mamulleri" sektörü ile 2012 yılında 67 milyon dolar 2018 yılında ise 123 milyon dolarlık ithalatın gerçekleştiği "Süs Bitkileri ve Mamulleri" sektörü izlemiştir.

Tablo 12. Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012-2018, milyar \$)

| TİM sektör sınıfı | Sekörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | Değişim (2012-2018) | Sektörel pay (2012, %) | Sektörel pay (2018, %) |
|--|--|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|---------------------|------------------------|------------------------|
| Çelik | 238 | 27,2 | 24,2 | 26,0 | 19,1 | 17,0 | 18,7 | 18,3 | -33% | 5,2% | 3,4% |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 135 | 7,9 | 7,1 | 6,6 | 6,0 | 5,8 | 6,3 | 6,3 | -20% | 1,5% | 1,2% |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 278 | 19,0 | 19,3 | 20,0 | 18,3 | 16,9 | 19,2 | 20,5 | 8% | 3,7% | 3,8% |
| Deri ve Deri Mamulleri | 87 | 5,0 | 5,4 | 5,9 | 5,7 | 5,7 | 6,1 | 6,8 | 36% | 1,0% | 1,3% |
| Elektrik Elektronik | 380 | 76,5 | 81,5 | 84,5 | 87,4 | 85,0 | 96,9 | 100,6 | 31% | 14,7% | 18,8% |
| Fındık ve Mamulleri | 5 | 0,1 | 0,1 | 0,2 | 0,1 | 0,2 | 0,2 | 0,2 | 102% | 0,0% | 0,0% |
| Gemi ve Yat | 22 | 3,4 | 2,5 | 2,6 | 3,1 | 2,5 | 2,0 | 2,2 | -35% | 0,7% | 0,4% |
| Halı | 22 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 22% | 0,0% | 0,0% |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 288 | 6,8 | 8,2 | 9,2 | 9,2 | 9,3 | 10,1 | 11,7 | 72% | 1,3% | 2,2% |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri | 222 | 12,3 | 12,7 | 12,8 | 11,5 | 11,1 | 11,5 | 12,4 | 1% | 2,4% | 2,3% |
| İklimlendirme Sanayii | 97 | 6,9 | 7,9 | 8,1 | 7,7 | 7,5 | 8,5 | 9,0 | 30% | 1,3% | 1,7% |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 928 | 217,4 | 214,1 | 210,6 | 136,7 | 115,0 | 146,6 | 189,1 | -13% | 41,8% | 35,3% |
| Kuru Meyve ve Mamulleri | 21 | 0,4 | 0,4 | 0,5 | 0,5 | 0,4 | 0,5 | 0,5 | 15% | 0,1% | 0,1% |
| Madencilik Ürünleri | 118 | 37,7 | 32,1 | 31,4 | 24,7 | 22,8 | 32,3 | 34,7 | -8% | 7,3% | 6,5% |
| Makine ve Aksamları | 291 | 25,2 | 25,0 | 26,7 | 25,0 | 24,3 | 35,6 | 32,2 | 28% | 4,9% | 6,0% |
| Meyve Sebze Mamulleri | 90 | 1,8 | 1,8 | 1,9 | 1,9 | 2,0 | 2,2 | 2,5 | 41% | 0,3% | 0,5% |
| Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri | 311 | 6,6 | 6,9 | 7,6 | 7,6 | 7,3 | 9,6 | 10,6 | 61% | 1,3% | 2,0% |
| Mücevher | 43 | 3,9 | 3,8 | 3,8 | 3,6 | 3,2 | 4,3 | 3,4 | -13% | 0,8% | 0,6% |
| Otomotiv Endüstrisi | 158 | 16,2 | 17,3 | 19,9 | 21,5 | 21,9 | 23,1 | 24,9 | 54% | 3,1% | 4,7% |
| Savunma ve Havacılık Sanayii | 57 | 8,2 | 8,3 | 8,3 | 9,9 | 10,1 | 8,8 | 9,9 | 21% | 1,6% | 1,9% |
| Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 221 | 5,7 | 5,9 | 6,9 | 6,8 | 7,2 | 8,5 | 10,0 | 76% | 1,1% | 1,9% |
| Süs Bitkileri ve Mam. | 16 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 84% | 0,0% | 0,0% |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 504 | 5,2 | 5,3 | 5,2 | 4,9 | 4,8 | 4,8 | 5,1 | -2% | 1,0% | 0,9% |
| Tütün | 8 | 0,4 | 0,4 | 0,4 | 0,3 | 0,4 | 0,5 | 0,5 | 41% | 0,1% | 0,1% |
| Yaş Meyve ve Sebze | 63 | 1,1 | 1,2 | 1,3 | 1,4 | 1,4 | 1,5 | 1,6 | 41% | 0,2% | 0,3% |
| Zeytin ve Zeytinyağı | 6 | 0,0 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 0,1 | 128% | 0,0% | 0,0% |
| Diğer Sanayi Ürünleri | 39 | 1,5 | 1,5 | 1,7 | 1,8 | 1,9 | 2,1 | 2,4 | 64% | 0,3% | 0,5% |
| TİM sınıflaması dışı | 1482 | 23,0 | 22,4 | 23,2 | 21,5 | 21,9 | 18,5 | 19,5 | -15% | 4,4% | 3,7% |
| Sektörler toplamı | 6.130 | 519,6 | 515,6 | 525,6 | 436,5 | 406,1 | 478,4 | 535,2 | 3,0% | 100% | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

2.2. Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı

Bir önceki bölümde Güney Kore'nin dünyadan ithalatı incelenmişti bu bölümde de Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat incelenecektir. **Tablo 13'**de görüleceği üzere dünyada 2018 yılında 5.822 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatı gerçekleşirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 19,7 trilyon dolar olmuştur. İhracat kısmı incelendiğinde ise dünyada 2018 yılında 5.668 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatı gerçekleşirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 19,3 trilyon dolar olmuştur.

Türkiye 2018 yılında 4.729 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 168 milyar dolar olmuş, dünya ihracatından da yaklaşık %0,9 pay almıştır. Türkiye 2018 yılında 4.788 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 223 milyar dolar olmuş, dünya ithalatından da yaklaşık %1,1 pay almıştır. Güney Kore ise dünyadan 2018 yılında 5.085 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ithalatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ithalat tutarı yaklaşık 535,2 milyar dolar olmuş ve dünya ithalatından da yaklaşık %2,7 pay almıştır. Güney Kore dünyaya 2018 yılında 4.757 farklı 6'lı GTİP kodlu ürünün ihracatını gerçekleştirirken bu ürünlerin ihracat tutarı yaklaşık 605,2 milyar dolar olmuş ve dünya ihracatından da yaklaşık %3,1 pay almıştır.

Tablo 13. Güney Kore, Türkiye ve Dünya Ticaretine Genel Bakış

| | Ürün sayısı | Tutar (milyar \$) |
|-------------------------------------|-------------|-------------------|
| Dünyadaki Toplam İhracat | 5.668 | 19.346,6 |
| Dünyadaki Toplam İthalat | 5.852 | 19.689,8 |
| Güney Kore'nin Dünyadan İthalatı | 5.085 | 535,2 |
| Türkiye'nin Dünyadan İthalatı | 4.788 | 223 |
| Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı | 1.471 | 1,19 |
| Güney Kore'nin Dünyaya İhracatı | 4.757 | 605,2 |
| Türkiye'nin Dünyaya İhracatı | 4.729 | 167,97 |

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 14'de 2018 yılında Güney Kore'nin Türkiye'den en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün ve bu ürünlerin Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı toplam ithalat içindeki payları görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'den 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat 622,1 milyon dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı Türkiye'den yapılan toplam ithalatının %52,33'ünü oluşturmaktadır. Bir başka ifade ile 2018 yılında Güney Kore'nin Türkiye'den ithal ettiği her iki üründen biri ilk 10 ürün içinde yer almıştır. Bu da ihracatçılarımızın Güney Kore'ye yapılan ihraç ürünlerde yoğunlaşma yaşadıklarını ve ihraç ürünlerini yeterince çeşitlendiremediklerini göstermektedir. Güney Kore 2018 yılında Türkiye'den en çok ithalatı 361,5 milyon dolar ile 300210 GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %30,42 olmuştur. Bu ürünü 40,54 milyon dolarlık ithalat ve %3,41'lik pay ile 870331 GTİP kodlu ürün ile 40,07 milyon dolarlık ithalat ve %3,37'lik pay ile 740400 GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 14. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$)

| Sıra | 6'lı GTİP kodu | Ürün Açıklaması | İthalat (1.000 \$) | % |
|------|--|--|--------------------|--------|
| 1 | '300210 | Antiserumlar ve diğer kan fraksiyonları ve immünolojik ürünler | 361.577 | 30,4% |
| 2 | '870331 | Dizel/Yarı dizel binek otomobiller | 40.538 | 3,4% |
| 3 | '740400 | Bakır Döküntü ve Hurdaları | 40.070 | 3,4% |
| 4 | '260700 | Kurşun Cevherleri ve Zenginleştirilmiş Kurşun Cevherleri | 38.606 | 3,3% |
| 5 | '260800 | Çinko Cevherleri ve Zenginleştirilmiş Çinko Cevherleri | 33.580 | 2,8% |
| 6 | '840999 | 8407 ve 8408 pozisyonlarındaki motorların aksam ve parçaları | 27.106 | 2,3% |
| 7 | '271119 | Sıvılaştırılmış Gazlar | 26.041 | 2,2% |
| 8 | '845121 | Kurutma makinaları | 20.907 | 1,8% |
| 9 | '880330 | Uçak ve Helikopterlerin diğer aksam ve parçaları | 17.942 | 1,5% |
| 10 | '430219 | Dabaklanmış, arpelmiş Kürkler | 15.708 | 1,3% |
| | Diğer Ürünler | | 566.698 | 47,7% |
| | Güney Kore'nin Türkiye'den Toplam İthalatı | | 1.188.773 | 100,0% |

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 15' da 2012-2018 döneminde Güney Kore'nin Türkiye'den en fazla ithalatını yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün görülmektedir. 2012- 2018 dönemi boyunca 31 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir.

Güney Kore'nin Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında 840999 GTİP kodlu ürünün 7 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürün dışında '271119 GTİP kodlu ürünler 6 yıl sıralamada yer alırken '260800 GTİP kodlu ürünler 5 yıl, '281000, '300210, '880330 ve '901839 GTİP kodlu ürünler 4 yıl, '030487'260700'261390 ve '851770 GTİP kodlu ürünler 3 yıl, '271012, '300215, '420221 ve '760200 GTİP kodlu ürünler 2 yıl ve geriye kalan 16 ürün de 1'er yıl Türkiye'nin Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 15. Güney Kore'nin 2012-2018 döneminde Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün (6'lı GTİP kod)

| Sıra | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| 1 | '271119 | '271119 | '300210 | '300210 | '300210 | '300215 | '300215 |
| 2 | '840999 | '300490 | '271119 | '840999 | '840999 | '260700 | '870331 |
| 3 | '271012 | '840999 | '840999 | '271119 | '851770 | '840999 | '740400 |
| 4 | '420221 | '300210 | '260800 | '880330 | '260700 | '261390 | '260700 |
| 5 | '281000 | '100199 | '760200 | '260800 | '270750 | '880330 | '260800 |
| 6 | '620342 | '840991 | '271012 | '281000 | '880330 | '260800 | '840999 |
| 7 | '730120 | '030487 | '261390 | '760200 | '901839 | '271119 | '271119 |
| 8 | '320290 | '240110 | '281000 | '261390 | '620462 | '901839 | '845121 |
| 9 | '160559 | '420221 | '030487 | '901839 | '841330 | '851770 | '880330 |
| 10 | '901839 | '260800 | '720421 | '851770 | '281000 | '030487 | '430219 |

Kaynak: (Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC), 2019)

Tablo 16’de Tablo 15’da yer alan Güney Kore’nin Türkiye’den en çok ithalatını yaptığı 6’lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 16. Tablo 15’da yer alan 6’lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

| 6’lı GTİP kodu | Ürün açıklaması |
|----------------|--|
| '840999 | Dizel motorlar için aksam; parçalar |
| '271119 | Diğer hidrokarbon gazları (sıvılaştırılmış) |
| '260800 | Çinko cevherleri ve konsantreleri |
| '281000 | Bor oksitleri; borik asitler |
| '300210 | Serumlar Ve Diğer Kan Fraksiyonları Ve Bağışıklık Sağlayan Ürünler (Biyoteknolojik İşleme Elde Edilmiş Olsun Olmasın) |
| '880330 | Uçak ve helikopterlerin diğer aksam ve parçaları |
| '901839 | Kanüller, idrar sondaları, kateterler ve benzeri diğer aletler |
| '030487 | Ton balıkları (Thunnus cinsi), orkinoslar veya yazılı orkinosların filetoları; dondurulmuş |
| '260700 | Kurşun cevherleri ve konsantreleri |
| '261390 | Molibden cevherleri ve konsantreleri; diğer |
| '851770 | Telefon cihazları, ses, görüntü veya diğer bilgileri almaya veya vermeye mahsus diğer cihazlar için aksam ve parçalar |
| '271012 | Petrol ve bitümenli yağlardan elde edilen hafif yağlar ve müstahzarları (petrol veya bitümenli yağ oranı $\geq 70\%$) |
| '300215 | Dozlandırılmış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmış/hazırlanmış bağışıklık ürünleri |
| '420221 | El çantaları; dış yüzleri tabii/terkip yoluyla elde edilen deri, kösele/rugandan |
| '760200 | Aluminyum döküntü ve hurdaları |
| '100199 | Buğday (makarnalık durum buğdayı hariç) ve mahlut; tohumluk olmayan |
| '160559 | Arcidae, Arctidae, Cardiidae, Donacidae vb familyasına ait diğer yumuşakçalar; hazırlanmış veya konserve edilmiş |
| '240110 | Tütün (saplı, damarlı) |
| '270750 | Diğer aromatik hidrokarbon karışımları; ISO 3405 Metodu (ASTMD 86 Metoduna eşdeğer) ile damıtılan |
| '300490 | Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar |
| '320290 | Debagatte kullanılan anorganik maddeler müstahzarlar |
| '430219 | Diğer dabaklanmış, aprelenmiş (bütün halinde) kürkler |
| '620342 | Erkek/erkek çocuk için kısa pantolon, şort vs. pamuktan |
| '620462 | Kadın/kız çocuk için pantolon, şort vs. pamuktan |
| '720421 | Paslanmaz çelik döküntü, hurdaları |
| '730120 | Demir/çelikten kaynak yapılmış profiller |
| '740400 | Bakır hurda ve döküntüler |
| '840991 | Benzinli motorlar için aksam; parçalar |
| '841330 | İçten yanmalı pistonlu motorlar yakıt, yağ/soğutma pompaları |
| '845121 | Kurutma makineleri kuru çamaşır kap.<10 kg. |
| '870331 | Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (silindir hacmi= $\leq 1500\text{cm}^3$) |

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 17'de Güney Kore'nin dünyadan ithal ettiği 4.971 ürünün TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörü Güney Kore'nin hem dünyadan hem de Türkiye'den en çok ithalat yaptığı sektör olurken 2018 yılında dünyadan 189,1 milyar dolar hem de Türkiye'den ise 451 milyon dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Bu sektörü 100,6 milyar dolarlık dünyadan ithalat ile "Elektrik Elektronik" sektörü izlerken Güney Kore Türkiye'den ise en çok ikinci ithalatı 119 milyon dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe gerçekleştirmiştir. Güney Kore dünyadan en az ithalatı 90 milyon dolar ile "Zeytin ve Zeytinyağı" sektöründe yaparken Türkiye'den ise en az ithalatı 5 bin dolar ile "Yaş Meyve ve Sebze" sektöründe gerçekleştirmiştir.

Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalatını gerçekleştirdiği sektörler ile Türkiye'den en çok ithalatını yaptığı sektörler sınıflandırdığında 14 sektörün öne çıktığı görülmektedir. Bu sektörlerden 4 tanesinde Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı ürünlerin sektörel sıralaması Türk ihracatçılarından ithalatını gerçekleştirdiği sektörlerin sıralaması ile örtüştüğü görülmektedir. Bu sektörler "İklimlendirme Sanayii", "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri", "Kuru Meyve ve Mamulleri" ile "Madencilik Ürünleri" olarak sıralanabilir. Yapılan analizde 2 sektörün ise Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalat sıralamasında üst sıralarda olmasına karşılık Türkiye'den yapılan ithalattaki sıralamada gerilerde kaldığı görülmektedir. Bu sektörler Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı 7. sektör olan "Çelik" sektörü ile 10. sektör olan "Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri" sektörüdür. İhracatçılarımızın Güney Kore'nin ithalatında üst sıralarda yer alan bu sektörlerde Güney Kore pazarlarında gerilerde yer aldığı genelde ise toplamda 28,9 milyar dolarlık ithalat gerçekleştiren sektörlerle toplamda yaklaşık 18 milyon dolarlık ürün satabilen Türk ihracatçıları için daha çok kat edilecek yolun olduğu görülmektedir.

Tabloda ayrıca Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın sektörel kırılımı incelendiğinde "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörünün %37,9'luk pay ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu tespit edilirken bu sektörü sırası ile %10'luk pay ile "Otomotiv Endüstrisi" sektörü ile %8,6'lık pay ile "Madencilik" sektörünün takip ettiği görülmektedir. Sektörler arasında en düşük ithalat payına ise %0,0004'lik pay ile "Yaş Meyve ve Sebze" sektörünün sahip olduğu görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatının dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içindeki payı incelendiğinde "Zeytin ve Zeytinyağı" sektörünün dünyadan az ithal edilmesine karşı bu üründe Türkiye'den yapılan ithalatta %7,2 ile en yüksek paya sahip olan sektör olduğu görülmektedir. Sektörler arasında Güney Kore'nin dünyadan gerçekleştirdiği ithalatta %2,2'lik paya sahip "Halı" sektörü ile %2,1'lik paya sahip "Fındık ve Mamulleri" sektörünün de performansları dikkat çekicidir. Güney Kore pazarında görece fazla paya sahip bu sektörlerin pazar paylarını genişletmeleri diğer sektörlerle göre daha kolay görülmektedir. Sektörler arasında Güney Kore'nin dünyadan gerçekleştirdiği ithalat içinde en az paya ise %0,0003'lük pay ile "Yaş Meyve Sebze" sektörünün sahip olduğu görülmektedir.

Türk ihracatçıları Güney Kore'ye 2,2 milyon dolarlık Halı ihraç ederken Güney Kore'nin dünyadan 100 milyon dolarlık ithalat yaptığı görülmektedir. Aynı şekilde Güney Kore'ye 7,6 milyon dolarlık "Zeytin ve Zeytinyağı" ihraç ederken Güney Kore'nin dünyadan 400 milyon dolarlık ithalat yaptığı görülmektedir

Tablo 17. Güney Kore'nin Dünyadan İthal Ettiği 5.085 Ürünün Sektörel Dağılımı(2018, milyar \$)

| Dünyadan İthalatına Göre Sıralaması | Türkiye'den İthalatına Göre Sıralaması | TİM Sektörü | Güney Kore'nin dünyada n ithalatı | Türkiye'nin dünyaya ihracatı | Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı | Dünyadaki toplam ihracat | Türkiye'nin İhracatın Dünyadaki Toplam İhracat İçindeki Payı | Sektörün Türkiye'nin Güney Kore'ye Yaptığı İhracat İçindeki Payı | Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatının Türkiye'nin Toplam İhracatı İçindeki Payı | Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatının Toplam İthalatı İçindeki Payı |
|-------------------------------------|--|---|-----------------------------------|------------------------------|-------------------------------------|--------------------------|--|--|--|--|
| 7 | 15 | Çelik | 18,31 | 15,37 | 0,012 | 590,14 | 2,6% | 1,0% | 0,1% | 0,1% |
| 15 | 18 | Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 6,31 | 2,99 | 0,006 | 242,43 | 1,2% | 0,5% | 0,2% | 0,1% |
| 6 | 5 | Demir ve Demir Dışı Metaller | 20,50 | 8,29 | 0,071 | 703,30 | 1,2% | 6,0% | 0,9% | 0,3% |
| 14 | 6 | Deri ve Deri Mamulleri | 6,79 | 1,60 | 0,057 | 267,70 | 0,6% | 4,8% | 3,6% | 0,8% |
| 2 | 7 | Elektrik Elektronik | 100,62 | 10,21 | 0,047 | 3232,39 | 0,3% | 3,9% | 0,5% | 0,0% |
| 23 | 20 | Fındık ve Mamulleri | 0,17 | 1,83 | 0,004 | 9,42 | 19,4% | 0,3% | 0,2% | 2,1% |
| 19 | 21 | Gemi ve Yat | 2,19 | 0,97 | 0,004 | 137,43 | 0,7% | 0,3% | 0,4% | 0,2% |
| 25 | 24 | Halı | 0,10 | 2,26 | 0,002 | 16,51 | 13,7% | 0,2% | 0,1% | 2,2% |
| 9 | 4 | Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 11,68 | 17,56 | 0,089 | 572,11 | 3,1% | 7,5% | 0,5% | 0,8% |
| 8 | 10 | Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam. | 12,35 | 6,59 | 0,022 | 646,27 | 1,0% | 1,8% | 0,3% | 0,2% |
| 13 | 13 | İklimlendirme Sanayii | 9,02 | 4,33 | 0,014 | 412,65 | 1,0% | 1,2% | 0,3% | 0,2% |
| 1 | 1 | Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 189,06 | 17,12 | 0,451 | 4544,04 | 0,4% | 37,9% | 2,6% | 0,2% |
| 22 | 22 | Kuru Meyve ve Mamulleri | 0,46 | 1,30 | 0,003 | 31,64 | 4,1% | 0,3% | 0,3% | 0,7% |
| 3 | 3 | Madencilik Ürünleri | 34,71 | 4,58 | 0,103 | 429,75 | 1,1% | 8,6% | 2,2% | 0,3% |
| 4 | 8 | Makine ve Aksamları | 32,15 | 5,94 | 0,037 | 910,10 | 0,7% | 3,2% | 0,6% | 0,1% |
| 18 | 14 | Meyve Sebze Mamulleri | 2,48 | 1,52 | 0,014 | 180,64 | 0,8% | 1,2% | 0,9% | 0,6% |
| 10 | 19 | Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri | 10,61 | 5,15 | 0,006 | 570,93 | 0,9% | 0,5% | 0,1% | 0,1% |
| 17 | 23 | Mücevher | 3,40 | 7,18 | 0,002 | 607,34 | 1,2% | 0,2% | 0,0% | 0,1% |
| 5 | 2 | Otomotiv Endüstrisi | 24,89 | 31,58 | 0,119 | 2001,24 | 1,6% | 10,0% | 0,4% | 0,5% |
| 12 | 11 | Savunma ve Havacılık Sanayii | 9,95 | 1,82 | 0,020 | 472,82 | 0,4% | 1,7% | 1,1% | 0,2% |
| 11 | 9 | Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 10,02 | 1,62 | 0,037 | 336,05 | 0,5% | 3,1% | 2,3% | 0,4% |
| 24 | 25 | Süs Bitkileri ve Mam. | 0,12 | 0,10 | 0,000 | 22,21 | 0,4% | 0,0% | 0,0% | 0,0% |
| 16 | 12 | Tekstil ve Hammaddeleri | 5,07 | 7,89 | 0,016 | 268,67 | 2,9% | 1,4% | 0,2% | 0,3% |
| 21 | 16 | Tütün | 0,52 | 0,97 | 0,007 | 44,41 | 2,2% | 0,6% | 0,7% | 1,3% |
| 20 | 26 | Yaş Meyve ve Sebze | 1,61 | 1,45 | 0,000 | 98,86 | 1,5% | 0,0% | 0,0% | 0,0% |
| 26 | 17 | Zeytin ve Zeytinyağı | 0,09 | 0,38 | 0,007 | 10,97 | 3,4% | 0,6% | 1,8% | 7,2% |
| | | Diğer Sanayi Ürünleri | 2,42 | 0,13 | 0,001 | 119,52 | 0,1% | 0,1% | 0,5% | 0,0% |
| | | TİM sınıflaması dışı | 19,55 | 5,40 | 0,038 | 1729,54 | 0,3% | 3,2% | 0,7% | 0,2% |
| | | Sektörler toplamı | 535,2 | 166,1 | 1,2 | 19.209,1 | 0,9% | 100% | 0,7% | 0,2% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019) ve TİM

2.3. Türkiye'nin Dünyadan İthalatı

Tablo 18'da 2018 yılında Türkiye'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke, Güney Kore'den yaptığı ithalat ve bu ülkelerin Türkiye'nin toplam ithalatındaki payları görülmektedir. Türkiye'nin 2018 yılında ilk 10 ülkeden yaptığı ithalat 132,4 milyar \$ olurken ilk 10 ülkeden yapılan ithalat toplam ithalatının %56,5'ini oluşturmaktadır. Tabloda da açıkça görülmektedir Türkiye'nin en büyük tedarikçisi konumundaki Rusya'dan 2018 yılında yaklaşık 22 milyar dolarlık ithalat yapılırken bu ülkeden yapılan ithalatın payı %9,9 olmuştur. Rusya'yı 20,7 milyar dolarlık ithalat ve %9,3'lük pay ile Çin ve bu ülkeyi de 20,4 milyar dolarlık ithalat ve %9,2'lik pay ile Almanya'nın izlediği görülmektedir. Güney Kore Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı 11. ülke olurken Türkiye Güney Kore'den 2018 yılında 6,3 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Bu ülkeden Türkiye'nin yaptığı ithalatın toplam ithalat içindeki payı ise %2,84 olmuştur.

Tablo 18. Türkiye'nin Dünyadan İthalat Yaptığı Ülkeler (2018, 1.000 \$)

| Sıra | Ülke | İthalat (1.000 \$) | % |
|------|-----------------------------|--------------------|--------|
| 1 | Rusya | 21.989.574 | 9,86% |
| 2 | Çin | 20.719.061 | 9,29% |
| 3 | Almanya | 20.407.294 | 9,15% |
| 4 | ABD | 12.377.681 | 5,55% |
| 5 | Belirlenemeyen ülkeler | 11.038.416 | 4,95% |
| 6 | İtalya | 10.155.669 | 4,55% |
| 7 | Hindistan | 7.534.783 | 3,38% |
| 8 | Birleşik Krallık | 7.446.107 | 3,34% |
| 9 | Fransa | 7.413.025 | 3,32% |
| 10 | İran | 6.931.258 | 3,11% |
| 11 | Güney Kore | 6.343.174 | 2,84% |
| | Diğer ülkeler | 90.690.837 | 40,66% |
| | Türkiye'nin toplam ithalatı | 223.046.879 | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 19'de son 10 yılda Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ülke görülmektedir. 2009- 2018 dönemi boyunca Rusya 2009-2014 döneminde ve 2018 yılında olmak üzere 7 yıl, Çin ise 2015-2107 döneminde olmak üzere 3 yıl Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ülke olmuştur. İkinci sırada Çin 3 yıl Almanya ise 7 yıl yer almıştır. Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında 12 farklı ülke ve belirlenemeyen ülkeler yer alırken Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında ABD, Almanya, Çin, Fransa, İtalya, Rusya ve belirlenemeyen ülkelerin 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ülkeler dışında İran 9 yıl sıralamada yer alırken Hindistan ve Güney Kore 6, İspanya 5 yıl, Birleşik Krallık ve İsviçre ise 2'şer yıl Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ülke sıralamasında yer almıştır.

Tablo 19. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ülke

| Sıra | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|------|------------------|------------|------------|-----------|---------|------------|------------|------------|------------|------------------|
| 1 | Rusya | Rusya | Rusya | Rusya | Rusya | Rusya | Çin | Çin | Çin | Rusya |
| 2 | Almanya | Almanya | Almanya | Almanya | Çin | Çin | Almanya | Almanya | Almanya | Çin |
| 3 | Çin | Çin | Çin | Çin | Almanya | Almanya | Rusya | Rusya | Rusya | Almanya |
| 4 | ABD | ABD | ABD | ABD | XXX | XXX | ABD | ABD | ABD | ABD |
| 5 | İtalya | İtalya | İtalya | İtalya | İtalya | ABD | İtalya | İtalya | İtalya | XXX |
| 6 | Fransa | Fransa | İran | XXX | ABD | İtalya | XXX | Fransa | XXX | İtalya |
| 7 | XXX | İran | Fransa | İran | İran | İran | Fransa | XXX | Fransa | Hindistan |
| 8 | İspanya | XXX | XXX | Fransa | İsviçre | Fransa | Güney Kore | Güney Kore | İran | Birleşik Krallık |
| 9 | Birleşik Krallık | İspanya | Hindistan | İspanya | Fransa | Güney Kore | İran | Hindistan | İsviçre | Fransa |
| 10 | İran | Güney Kore | Güney Kore | Hindistan | İspanya | Hindistan | Hindistan | İspanya | Güney Kore | İran |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

XXX: belirlenemeyen ülkeler

Tablo 20'de 2018 yılında Türkiye'nin dünyadan en fazla ithalat yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün ve bu ürünlerin Türkiye'nin ithalatındaki payları görülmektedir. Türkiye'nin 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat yaklaşık 70,8 milyar dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı toplam ithalatın %31,8'ini oluşturmaktadır. Türkiye 2018 yılında en çok ithalatı 25 milyar \$ ile '999999 "Başka yerde sınıflanmamış ürünler" GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %11,2 olmuştur. Bu ürünü 11,7 milyar dolarlık ithalat ve %5,2'lik pay ile '271019 "Diğer yağlar ve müstahzarlar" GTİP kodlu ürün ile 11,3 milyar dolarlık ithalat ve %5,1'lik pay ile '710812 "Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)" GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 20 Türkiye'nin Dünyadan İthal Ettiği Ürünler (2018, 1.000 \$

| 6'lı GTİP kodu | Ürün Açıklaması | İthalat | % |
|----------------|---|-------------|--------|
| '999999 | Başka yerde sınıflanmamış ürünler | 25.005.291 | 11,2% |
| '271019 | Diğer yağlar ve müstahzarlar | 11.684.206 | 5,2% |
| '710812 | Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan) | 11.298.656 | 5,1% |
| '720449 | Diğer döküntü ve hurdalar | 7.061.333 | 3,2% |
| '270112 | Bitümenli taşkömürü | 4.256.939 | 1,9% |
| '870332 | Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³) | 2.847.353 | 1,3% |
| '740311 | Rafine bakır-katotlar ve katot parçaları | 2.424.229 | 1,1% |
| '390210 | Polipropilen (ilk şekilde) | 2.257.248 | 1,0% |
| '840820 | Kara taşıtları için motorlar-dizel, yarı dizel | 2.042.959 | 0,9% |
| '851712 | Hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar | 1.966.998 | 0,9% |
| | Diğer ürünler | 152.201.667 | 68,2% |
| | | 223.046.879 | 100,0% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 21'da son 10 yılda Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün görülmektedir. 2009- 2018 dönemi boyunca '999999 "Başka yerde sınıflanmamış ürünler" GTİP kodlu ürünün Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ürün olduğu görülmektedir. Bu ürünü '271019 "Diğer yağlar ve müstahzarlar" GTYİP kodlu ürün 8 yıl '710812 "Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan)" GTİP kodlu ürün ise 2 yıl 2. sırada izlemiştir. On yıllık dönemde 15 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir. Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında '271019, '710812, '720449, '870332 ve '999999 GTİP kodlu ürünlerin 10 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında '740311 GTİP kodlu ürün 9, '300490 GTİP kodlu ürün 7, '271119, '851712 ve '880240 GTİP kodlu ürünler 6 yıl sıralamada yer alırken, '390210 GTİP kodlu ürün 5 yıl, '270112 ve '840820 GTİP kodlu ürünler 4 yıl, '854140 GTİP kodlu ürün 2 yıl ve '853120 GTİP kodlu ürün ise 1 yıl Türkiye'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 21. Türkiye'nin En Çok İthalat Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

| Sıra | 2009 | 2010 | 2011 | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| 1 | '999999 | '999999 | '999999 | '999999 | '999999 | '999999 | '999999 | '999999 | '999999 | '999999 |
| 2 | '271019 | '271019 | '271019 | '271019 | '710812 | '271019 | '271019 | '271019 | '710812 | '271019 |
| 3 | '720449 | '720449 | '720449 | '720449 | '271019 | '710812 | '720449 | '710812 | '271019 | '710812 |
| 4 | '300490 | '740311 | '710812 | '710812 | '720449 | '720449 | '870332 | '870332 | '720449 | '720449 |
| 5 | '710812 | '300490 | '870332 | '870332 | '870332 | '870332 | '710812 | '720449 | '870332 | '270112 |
| 6 | '271119 | '710812 | '740311 | '271119 | '851712 | '851712 | '880240 | '880240 | '270112 | '870332 |
| 7 | '740311 | '870332 | '880240 | '740311 | '740311 | '390210 | '851712 | '851712 | '854140 | '740311 |
| 8 | '853120 | '271119 | '271119 | '880240 | '271119 | '271119 | '270112 | '854140 | '851712 | '390210 |
| 9 | '870332 | '880240 | '300490 | '300490 | '390210 | '740311 | '740311 | '270112 | '740311 | '840820 |
| 10 | '840820 | '840820 | '840820 | '390210 | '300490 | '880240 | '390210 | '300490 | '300490 | '851712 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 22'de **Tablo 21**'de yer alan Güney Kore'nin dünyadan en çok ithalat yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 22. Tablo 21'de yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamalar

| 6'lı GTİP kod | Ürün açıklaması |
|---------------|---|
| '271019 | Diğer yağlar ve müstahzarlar |
| '710812 | Altın (diğer işlenmemiş şekillerde olanlar, para yerine kullanılmayan) |
| '720449 | Diğer döküntü ve hurdalar |
| '870332 | Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³) |
| '999999 | Başka yerde sınıflanmamış ürünler |
| '740311 | Rafine bakır-katotlar ve katot parçaları |
| '300490 | Tedavide/korunmada kullanılmak üzere hazırlanan diğer ilaçlar |
| '271119 | Diğer hidrokarbon gazları (sıvılaştırılmış) |
| '851712 | Hücresel ağlar için veya diğer kablosuz ağlar için telefonlar |
| '880240 | Uçak ve diğer hava taşıtları (boş ağırlık >15000 kg) |
| '390210 | Polipropilen (ilk şekilde) |
| '270112 | Bitümenli taşkömürü |
| '840820 | Kara taşıtları için motorlar-dizel, yarı dizel |
| '854140 | Işığa duyarlı yarı iletken tertibat ve ışık yayan diyodlar (LED) |
| '853120 | Gösterge tabloları-sıvı kristal, diyot tertibatlı |

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 23'de Türkiye'nin dünyadan ithal ettiği 6'lı GTİP kodlu ürünlerin 2012-2018 döneminde TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir. Türkiye 2012 yılında en çok ithalatı 30,2 milyar dolar ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe yaparken 2018 yılında da 49,9 milyar dolar ile yine bu sektörde en fazla ithalatı yapmıştır. Türkiye 2012 yılında ikinci en büyük ithalatı ise 13,65 milyar dolar ile "Elektrik Elektronik" sektöründe yaparken 2018 yılında ise 21,9 milyar dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe yapmıştır. Türkiye en çok üçüncü ithalatı ise 2012 yılında 13,5 milyar dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe yaparken 2018 yılında da 18,4 milyar dolarlık ithalat ile "Çelik" sektöründe yapmıştır.

Türkiye en az ithalatı ise 2012 yılındaki 21 milyon dolarlık 2018 yılında da 42 milyon dolarlık ithalat ile "Fındık ve Mamulleri" sektöründe gerçekleştirmiştir.

Türkiye'nin 2012-2018 döneminde dünyadan ithalatında en fazla artışın olduğu sektör ise "Zeytin ve Zeytinyağı" sektörü olmuştur. Bu sektörü 2012 yılında 25 milyon dolar 2018 yılında ise 2,4 milyar dolarlık ithalatın gerçekleştiği "Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller" sektörü ile 2012 yılında 2,03 milyar dolar 2018 yılında ise 12,6 milyar dolarlık ithalatın gerçekleştiği "Mücevher" sektörü izlemiştir.

Tablo 23. Türkiye'nin Dünyadan Yaptığı İthalatın TİM Sektör Sınıflamasına Göre Dağılımı (2012-2018, milyar \$)

| TİM sektör sınıfı | Sektörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | Değişim (2012-2018) | Sektöre l pay (2012, %) | Sektöre l pay (2018, %) |
|---|---|-------|-------|-------|-------|-------|-------|-------|---------------------|-------------------------|-------------------------|
| Çelik | 238 | 12,05 | 16,94 | 21,60 | 20,77 | 20,19 | 18,97 | 15,38 | 13,90 | 17,16 | 18,41 |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 134 | 0,93 | 1,32 | 1,63 | 1,51 | 1,88 | 2,15 | 1,92 | 1,63 | 1,62 | 1,49 |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 277 | 5,26 | 8,13 | 10,36 | 9,78 | 10,08 | 10,41 | 9,28 | 8,48 | 10,25 | 10,82 |
| Deri ve Deri Mamulleri | 87 | 1,17 | 1,46 | 1,88 | 1,83 | 2,04 | 1,95 | 1,55 | 1,31 | 1,23 | 1,11 |
| Elektrik Elektronik | 380 | 13,65 | 16,45 | 18,91 | 18,65 | 20,50 | 21,04 | 20,13 | 22,23 | 23,26 | 18,28 |
| Fındık ve Mamulleri | 5 | 0,02 | 0,02 | 0,03 | 0,02 | 0,03 | 0,03 | 0,05 | 0,04 | 0,04 | 0,04 |
| Gemi ve Yat | 22 | 1,36 | 1,04 | 1,45 | 0,89 | 0,84 | 0,46 | 0,56 | 0,46 | 2,67 | 0,98 |
| Halı | 22 | 0,14 | 0,18 | 0,19 | 0,18 | 0,18 | 0,17 | 0,10 | 0,07 | 0,06 | 0,05 |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 288 | 2,15 | 2,88 | 3,38 | 2,75 | 3,25 | 3,36 | 3,09 | 2,90 | 2,47 | 2,03 |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam. | 222 | 3,45 | 4,00 | 5,09 | 7,66 | 8,54 | 9,81 | 8,41 | 8,01 | 8,88 | 8,35 |
| İklimlendirme Sanayii | 96 | 3,48 | 3,91 | 5,22 | 5,09 | 6,16 | 5,04 | 5,13 | 5,59 | 5,49 | 5,34 |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 924 | 30,15 | 38,83 | 49,31 | 50,16 | 51,97 | 53,22 | 40,89 | 37,33 | 46,66 | 49,89 |
| Kuru Meyve ve Mamulleri | 20 | 0,18 | 0,18 | 0,22 | 0,30 | 0,25 | 0,26 | 0,29 | 0,35 | 0,37 | 0,39 |
| Madencilik Ürünleri | 116 | 3,04 | 3,43 | 4,13 | 3,85 | 3,58 | 3,41 | 5,11 | 4,55 | 6,88 | 7,31 |
| Makine ve Aksamları | 290 | 6,53 | 8,21 | 10,91 | 10,79 | 12,59 | 11,60 | 10,60 | 11,54 | 11,13 | 9,61 |
| Meyve Sebze Mamulleri | 88 | 0,15 | 0,19 | 0,25 | 0,24 | 0,28 | 0,33 | 0,31 | 0,26 | 0,32 | 0,27 |
| Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri | 308 | 3,41 | 4,53 | 5,14 | 5,01 | 5,41 | 5,50 | 4,93 | 4,71 | 5,45 | 5,09 |
| Mücevher | 41 | 2,03 | 3,07 | 7,05 | 8,54 | 16,27 | 8,16 | 4,21 | 7,23 | 17,47 | 12,59 |
| Otomotiv Endüstrisi | 157 | 13,51 | 18,98 | 24,00 | 20,63 | 23,58 | 22,53 | 23,89 | 24,88 | 25,66 | 21,90 |
| Savunma ve Havacılık Sanayii | 57 | 1,96 | 4,46 | 4,96 | 4,47 | 3,66 | 4,48 | 5,31 | 6,24 | 4,91 | 5,06 |
| Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 206 | 0,25 | 0,57 | 0,97 | 1,36 | 0,91 | 0,75 | 0,93 | 1,03 | 1,64 | 2,44 |
| Süs Bitkileri ve Mam. | 16 | 0,04 | 0,05 | 0,07 | 0,07 | 0,09 | 0,09 | 0,08 | 0,09 | 0,08 | 0,06 |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 505 | 6,18 | 8,95 | 10,22 | 8,54 | 9,15 | 9,56 | 8,09 | 7,95 | 9,51 | 8,57 |
| Diğer Sanayi Ürünleri | 39 | 0,33 | 0,47 | 0,63 | 0,61 | 0,63 | 0,66 | 0,58 | 0,63 | 0,62 | 0,45 |
| Tütün | 8 | 0,36 | 0,34 | 0,37 | 0,45 | 0,47 | 0,53 | 0,51 | 0,56 | 0,51 | 0,58 |
| Yaş Meyve ve Sebze | 62 | 0,06 | 0,08 | 0,10 | 0,19 | 0,20 | 0,20 | 0,22 | 0,24 | 0,27 | 0,21 |
| Zeytin ve Zeytinyağı | 5 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 0,00 | 0,01 | 0,01 | 0,00 | 0,01 |
| TİM sınıflaması dışı | 1.358 | 29,09 | 36,88 | 52,75 | 52,20 | 48,92 | 47,52 | 35,64 | 26,40 | 29,21 | 31,69 |
| Sektörler toplamı | 5.971 | 140,9 | 185,5 | 240,8 | 236,5 | 251,7 | 242,2 | 207,2 | 198,6 | 233,8 | 223,0 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

2.4. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı

Bundan önceki bölümlerde Güney Kore'nin dünyadan ve Türkiye'den ithalatı incelenmişti. İki ülke arasındaki ticaretin RCA (3. Bölümde anlatılacak) ve STA (4. Bölümde anlatılacak) ile analizlerinden önce bu bölümde ise Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı incelenecektir.

Tablo 24'de 2018 yılında Türkiye'nin Güney Kore'den en fazla ithalat yaptığı ilk 10 ürün ve bu ürünlerin Türkiye'nin Güney Kore'nden yaptığı toplam ithalat içindeki payları görülmektedir. Türkiye'nin Güney Kore'den 2018 yılında ilk 10 üründe yaptığı ithalat 1,83 milyon dolar olurken ilk 10 ürünün ithalatı Güney Kore'den yapılan toplam ithalatının %28,9'unu oluşturmaktadır. Bir başka ifade ile 2018 yılında Güney Kore'nin Türkiye'den ithal ettiği neredeyse her dört üründen biri ilk 10 ürün içinde yer almıştır. Türkiye 2018 yılında Güney Kore'den en çok ithalatı 333,6 milyon dolar ile '300213 "Karışım olmayan bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış" GTİP kodlu üründe yaparken bu ürünün toplam ithalat içindeki payı %5,3 olmuştur. Bu ürünü 220,8 milyon dolarlık ithalat ve %3,5'lik pay ile '291736 Tereftalik asit ve tuzları GTİP kodlu ürün ile 209,5 milyon dolarlık ithalat ve %3,3'lük pay ile '390210 "Polipropilen (ilk şekilde)" GTİP kodlu ürünün izlediği görülmektedir.

Tablo 24. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı (2018, 1000 \$)

| 6'lı GTİP kodlu ürün | Ürün açıklaması | İthalat | % |
|----------------------|---|-----------|--------|
| '300213 | Karışım olmayan bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış | 333.630 | 5,3% |
| '291736 | Tereftalik asit ve tuzları | 220.804 | 3,5% |
| '390210 | Polipropilen (ilk şekilde) | 209.475 | 3,3% |
| '721913 | Paslanmaz çelik yassı mamul (3=<kalın<4, 75mm, sıcak hadde, rulo) | 205.539 | 3,2% |
| '721049 | Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişlik=>600mm, oluklu hariç, başka usulle çinko ile kaplanmış) | 180.613 | 2,8% |
| '852990 | Hava taşıtı, radar, telsiz-uzaktan kumanda cihazı aksam, parçaları | 165.161 | 2,6% |
| '890590 | Fener gemileri, yangın söndürme gemileri, yüzer vinç ve havuzlar | 154.000 | 2,4% |
| '390330 | Akrilonitril-butadien-stiren (abs) kopolimerleri (ilk şekilde) | 148.077 | 2,3% |
| '840733 | Kara taşıtları için kıvılcım ateşlemeli motorlar; 250cm ³ <silindir hacmi=<1000cm ³ | 108.986 | 1,7% |
| '870332 | Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ <silindir hacmi=<2500cm ³) | 104.857 | 1,7% |
| Diğer ürünler | | 4.512.032 | 71,1% |
| | | 6.343.174 | 100,0% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 25'da 2012-2018 döneminde Türkiye'nin Güney Kore'den en fazla ithalatını yaptığı ilk 10 6'lı GTİP kodlu ürün görülmektedir. 2012- 2018 dönemi boyunca 25 farklı ürünün en çok ithal edilen ilk on ürün sıralamasına girdiği görülmektedir.

Türkiye'nin Güney Kore'den en çok ithalatını yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında '852990 ve '870332 GTİP kodlu ürünlerin 7 yıl boyunca sürekli sıralamaya girdiği görülmektedir. Bu ürünler dışında '291736, '721049, '721913 ve '852872 GTİP kodlu ürünler 5 yıl sıralamada yer alırken '390120, '390330 ve '851712 GTİP kodlu ürünler 4 yıl, '390210 GTİP kodlu ürün 3 yıl, '300210, '300213, '390230, '722530, '842952 ve '890120 GTİP kodlu ürünler 2 yıl, geriye kalan 9 ürün de 1'er yıl Türkiye'nin Güney Kore'nin en çok ithalat yaptığı ilk 10 ürün sıralamasında yer almıştır.

Tablo 25. Türkiye'nin Güney Kore'den En Çok İthalatını Yaptığı İlk 10 Ürün (6'lı GTİP kod)

| 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 |
|---------|---------|---------|---------|---------|---------|---------|
| '852872 | '852872 | '852872 | '852990 | '852990 | '890120 | '300213 |
| '860310 | '852990 | '852990 | '852872 | '852872 | '721913 | '291736 |
| '842952 | '842952 | '851712 | '851712 | '722530 | '721049 | '390210 |
| '853120 | '851712 | '291736 | '721913 | '300210 | '390210 | '721913 |
| '271019 | '870332 | '390120 | '300210 | '870332 | '291736 | '721049 |
| '870332 | '840290 | '721913 | '722530 | '721913 | '870332 | '852990 |
| '890120 | '390120 | '390230 | '291736 | '291736 | '300213 | '890590 |
| '852990 | '390330 | '721049 | '390120 | '390120 | '390330 | '390330 |
| '390230 | '721049 | '870332 | '901380 | '851712 | '999999 | '840733 |
| '390330 | '860110 | '390210 | '870332 | '721049 | '852990 | '870332 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 26'de Tablo 25'da yer alan Türkiye'nin Güney Kore'den en çok ithalatını yaptığı 6'lı GTİP koda sahip ilk on ürünün açıklamaları görülmektedir.

Tablo 26. Tablo 25'da yer alan 6'lı GTİP kodlu ürünlerin açıklamaları

| 6'lı GTİP kod | Ürün açıklaması |
|---------------|--|
| '271019 | Diğer yağlar ve müstahzarlar |
| '291736 | Tereftalik asit ve tuzları |
| '300210 | Serumlar Ve Diğer Kan Fraksiyonları Ve Bağışıklık Sağlayan Ürünler (Biyoteknolojik İşleme Elde Edilmiş Olsun Olmasın) |
| '300213 | Karışım olmayan bağışıklık ürünleri; dozlandırılmamış veya perakende satışa uygun şekilde ambalajlanmamış/hazırlanmamış |
| '390120 | Özgül kütlesi $\geq 0,94$ olan polietilen |
| '390210 | Polipropilen (ilk şekilde) |
| '390230 | Propilen kopolimerleri (ilk şekilde) |
| '390330 | Akrilonitril-butadien-stiren (abs) kopolimerleri (ilk şekilde) |
| '721049 | Demir veya alaşımsız çelikten yassı hadde mamulleri (genişlik ≥ 600 mm, oluklu hariç, başka usulle çinko ile kaplanmış) |
| '721913 | Paslanmaz çelik yassı mamul (3 \leq kalın $< 4,75$ mm, sıcak hadde, rulo) |
| '722530 | Alaşımlı çelikten yassı hadde mamuller (sıcak haddeli (rulo) en ≥ 600 mm) |
| '840290 | Buhar kazanı aksam, parçaları |
| '840733 | Kara taşıtları için kıvılcım ateşlemeli motorlar; 250cm ³ $<$ silindir hacmi ≤ 1000 cm ³ |
| '842952 | Kulesi 360 derece dönebilen yükleyiciler |
| '851712 | Hücresel ağlar için veya diğer kablolu ağlar için telefonlar |
| '852872 | Televizyon; diğerleri, renkli olanlar |
| '852990 | Hava taşıtı, radar, telsiz-uzaktan kumanda cihazı aksam, parçaları |
| '853120 | Gösterge tabloları-sıvı kristal, diyot tertibatlı |
| '860110 | Elektrik enerjisini dışarıdan alan lokomotifler |
| '860310 | Elektrik enerjisini dışarıdan alan demiryolu ve tramvay vagonları |
| '870332 | Motorlu taşıt; dizel/yarı dizel (1500cm ³ $<$ silindir hacmi ≤ 2500 cm ³) |

| 6'lı GTİP kod | Ürün açıklaması |
|---------------|--|
| '890120 | Sarıklı gemiler (tankerler) |
| '890590 | Fener gemileri, yangın söndürme gemileri, yüzer vinç ve havuzlar |
| '901380 | Diğer alet, cihaz-tertibatlar |
| '999999 | Başka yerde sınıflandırılmamış ürün |

Kaynak: (Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), 2019)

Tablo 27'de Türkiye'nin 2012-2018 döneminde Güney Kore'den ithal ettiği ürünlerin yıllara göre TİM tanımlamasına göre sektörel kırılımı görülmektedir.

Türkiye Güney Kore'den 2012 yılında en çok ithalatı 1,3 milyar dolar ile "Elektrik Elektronik" sektöründe yaparken 2018 yılında ise 2,4 milyar dolarlık ithalat ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörü ilk sırada yer almıştır. Türkiye Güney Kore'den ikinci sırada en çok ithalatı hem 2012 yılında 1,15 milyar dolarlık 2018 yılında da 943,1 milyon dolarlık ithalat ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe gerçekleştirmiştir. Türkiye Güney Kore'den üçüncü sırada en çok ithalatı 2012 yılında 1,08 milyar dolarlık ithalat ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe gerçekleştirirken 2018 yılında ise 932 milyon dolarlık ithalat ile "Çelik" sektöründe gerçekleştirmiştir.

Türkiye 2012 yılında Güney Kore'den "Fındık ve Mamulleri", "Kuru Meyve ve Mamulleri", "Yaş Meyve ve Sebze" ve "Zeytin ve Zeytinyağı" sektörlerinde hiç "Halı" ve "Süs Bitkileri ve Mamulleri" sektörlerinde ise yok denecek kadar az ithalat yapmıştır.

Türkiye 2012-2018 döneminde Güney Kore'den yaptığı ithalatta en büyük artışı "Çelik" sektöründe gerçekleştirirken bu sektörü sırası ile "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" ile "Tekstil ve Hammaddeleri" sektörlerinde gerçekleştirmiştir.

Tablo 27. Yıllara Göre Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatının Sektörel Kırılımı (2012-2018, 1.000 \$)

| TİM sektör sınıfı | Sektörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | Değişim | Sektörel pay (2012, %) | Sektörel pay (2018, %) |
|-----------------------------------|---|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|---------|------------------------|------------------------|
| Çelik | 238 | 359.462 | 452.682 | 758.619 | 998.772 | 978.221 | 945.307 | 932.009 | 159% | 6,4% | 14,7% |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ür. | 135 | 27.890 | 26.576 | 37.851 | 31.654 | 19.445 | 21.587 | 14.849 | -47% | 0,5% | 0,2% |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 278 | 74.845 | 82.216 | 100.639 | 83.244 | 79.327 | 96.135 | 87.499 | 17% | 1,3% | 1,4% |
| Deri ve Deri Mamulleri | 87 | 5.172 | 8.293 | 6.899 | 3.243 | 2.383 | 3.495 | 5.755 | 11% | 0,1% | 0,1% |
| Elektrik Elektronik | 380 | 1.277.262 | 1.406.816 | 1.948.607 | 1.626.857 | 1.127.267 | 847.716 | 654.038 | -49% | 22,6% | 10,3% |
| Fındık ve Mamulleri | 5 | | 99 | | | | 146 | - | | 0,0% | 0,0% |
| Gemi ve Yat | 22 | 213.400 | 11.259 | 47.284 | 36.319 | 39.668 | 288.900 | 156.492 | -27% | 3,8% | 2,5% |
| Halı | 22 | 4 | 12 | 19 | 5 | 1 | | - | -100% | 0,0% | 0,0% |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 288 | 7.399 | 7.039 | 6.476 | 5.069 | 5.359 | 6.503 | 5.031 | -32% | 0,1% | 0,1% |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar | 224 | 7.202 | 1.382 | 1.576 | 2.026 | 2.943 | 3.963 | 3.888 | -46% | 0,1% | 0,1% |
| İklimlendirme Sanayii | 97 | 187.228 | 391.437 | 146.871 | 203.690 | 248.722 | 168.536 | 152.355 | -19% | 3,3% | 2,4% |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 933 | 1.078.752 | 1.330.850 | 1.976.022 | 1.741.667 | 1.586.635 | 2.052.552 | 2.373.131 | 120% | 19,1% | 37,4% |
| Kuru Meyve ve Mamulleri | 20 | | | 46 | | | 5 | - | | 0,0% | 0,0% |
| Madencilik Ürünleri | 118 | 21.970 | 12.066 | 25.129 | 30.500 | 18.281 | 36.776 | 35.573 | 62% | 0,4% | 0,6% |
| Makine ve Aksamları | 291 | 492.611 | 567.377 | 618.697 | 288.970 | 370.450 | 332.876 | 247.239 | -50% | 8,7% | 3,9% |
| Meyve Sebze Mamulleri | 90 | 238 | 707 | 257 | 214 | 63 | 34 | 57 | -76% | 0,0% | 0,0% |
| Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri | 313 | 55.082 | 68.123 | 90.648 | 54.962 | 33.034 | 31.005 | 27.952 | -49% | 1,0% | 0,4% |
| Mücevher | 41 | 11.403 | 5.993 | 4.885 | 2.449 | 2.119 | 2.302 | 2.830 | -75% | 0,2% | 0,0% |
| Otomotiv Endüstrisi | 158 | 1.154.624 | 938.674 | 924.206 | 993.368 | 1.056.388 | 1.042.258 | 943.060 | -18% | 20,4% | 14,9% |
| Savunma ve Havacılık Sanayii | 52 | 69.217 | 82.854 | 137.434 | 203.942 | 101.108 | 62.982 | 75.268 | 9% | 1,2% | 1,2% |
| Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 238 | 1.442 | 118 | 99 | 239 | 199 | 250 | 110 | -92% | 0,0% | 0,0% |
| Süs Bitkileri ve Mam. | 16 | 1 | | | | | | | -100% | 0,0% | 0,0% |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 505 | 235.152 | 256.472 | 303.722 | 290.451 | 289.523 | 375.898 | 429.655 | 83% | 4,2% | 6,8% |
| Tütün | 8 | 3.405 | 3.574 | 3.674 | 3.158 | 1.348 | 3.405 | 1.338 | -61% | 0,1% | 0,0% |
| Yaş Meyve ve Sebze | 67 | | | | | 1 | | | | 0,0% | 0,0% |
| Zeytin ve Zeytinyağı | 6 | | | | | | | | | 0,0% | 0,0% |
| Diğer Sanayi Ürünleri | 39 | 1.947 | 1.739 | 1.618 | 1.585 | 1.175 | 1.405 | 1.321 | -32% | 0,0% | 0,0% |
| TİM sınıflaması dışı | 752 | 374.374 | 431.944 | 407.044 | 454.978 | 420.589 | 284.816 | 193.723 | -48% | 6,6% | 3,1% |
| Sektörler toplamı | 5.423 | 5.660.082 | 6.088.302 | 7.548.322 | 7.057.362 | 6.384.249 | 6.608.852 | 6.343.173 | 12% | 100% | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019) ve TİM

3. Güney Kore ve Türkiye Dış Ticaretinde RCA Analizi

3.1. Çalışmanın Metodolojisi

Güney Kore 2018 yılında gerçekleştirdiği 535,5 milyar dolarlık ithalat ile dünyanın 8. en büyük ithalatçılarından biri konumunda olup bu ülkeyi ihracatçılarımız için kritik bir hedef pazar konumuna sokmaktadır. Söz konusu pazara ihracat yapmak isteyen firmaların dünyadan ithalatta yüksek paya sahip olan ve aralarında yaptıkları STA nedeni ile Türkiye’den yaptığı ithalatın daha da geliştirilmesi mümkün olan bu pazara yönelik etkili stratejiler geliştirmesine ihtiyaç vardır.

Söz konusu pazardan daha fazla pay alabilmek adına ülkemizin izleyebileceği makro stratejilerin belirlenmesinde gerek Türkiye’nin ihracatından hareketle rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ürünlerde bir başka ifade ile arz yönünün kuvvetli olduğu ürünlerde Güney Kore pazarındaki konumumuz, gerekse Güney Kore’nin ithalatından hareketle Güney Kore’nin yoğun bir şekilde ithalatını yaptığı ürünlerin bir başka ifade ile talep yönünün kuvvetli olduğu ürünlerin tespit edilmesi kullanılacak yöntemler olarak öne çıkmaktadır.

Bu çalışmanın amacı Türkiye’nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore pazarına satabileceği ürünlerin tespitinin analizidir.

Çalışmada dünyada ihracata konu olan 5.668 ürün içinde Türkiye’nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğü olan (Revealed Comparative Advantage “RCA”/ Açıklanmış Karşılaştırmalı Üstünlükler değeri 1 ve üzerinde olan) ürünler tespit edilmiştir. Tespit edilen ürünler için Güney Kore’nin küresel ticareti ve bu ticaret içinde Türkiye’nin payı analiz edilmiştir. Bu yöntemde Türkiye’nin küresel piyasalarda rekabet üstünlüğü olan ürünlerin arzından yola çıkarak bu ürünlerin Güney Kore’nin talep kısmı ile birlikte incelenmesi amaçlanmıştır.

Bir ülkenin ihraç ettiği ürünlerde rekabet avantajına sahip olduğu ürünün tespit edilmesine yönelik çeşitli yöntemler vardır. Bu tür ürünlerin tespit edilip o ürün üzerinde uzmanlaşmaya gidilmesi uluslararası piyasalarda ülkeye rekabet açısından avantaj getirecektir. Dezavantajlı bir ürünün üretiminde ve ticaretinde ısrar etmek yurt içi kaynakların amacına uygun ve verimli dağılmamasına neden olacaktır.

Adam Smith’in mutlak üstünlük ve David Ricardo’nun karşılaştırmalı üstünlük yaklaşımları bu alan üzerinde tüm otoriterlerce kabul edilmiş en bilinen yöntemlerdir. Daha sonraki yıllarda ise Béla Balassa (1965, Trade Liberalisation and “Revealed” Comparative Advantage) “açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük” (revealed comparative advantage-RCA) kavramını ortaya atarak ülke ekonomilerinin karşılaştırmalı üstünlüğe sahip olduğu ürünlerin belirlenmesine yardımcı olan bir endeks geliştirmiştir. Bugün Dünya Bankası gibi birçok kurum, ülkelerin dış ticarete rekabet güçlerini analiz eden çalışmalarda halen RCA endeks analizlerine başvurmakta, küresel anlamda RCA hesaplama sonuçlarını kendi internet sitesi üzerinden yayınlamaktadır.

“Açıklanmış karşılaştırmalı üstünlük (RCA)” endeksine göre, eğer bir ülkede herhangi bir yıl içinde, ilgili ürünün ihracatının, ülkenin toplam ihracatı içindeki payı dünya ortalamasına göre yüksek ise (aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden büyükse), o üründe ilgili ülke karşılaştırmalı üstünlüğe (RCA) sahiptir. Aynı ürünün toplam dünya ihracatı içindeki payına oranı birim değerden düşük ise ülke o üründe dünya piyasasında dezavantajlı durumdadır (Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO), 2019).

$$RCA^i_k = (X^i_k / X^i) / (X_k / X) ; i= \text{ülke, k: ürün}$$

X^i_k : i ülkesinin k ürünü için yıl içindeki toplam ihracatı

X^i : i ülkesinin yıl içindeki toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

X_k : k ürünü için yıl içindeki dünya toplam ihracatı

X : yıl içindeki dünya toplam ihracatı (bütün ürünlerin toplam ihracatı)

Yukarıdaki formül ile elde edilen RCA değerleri 1 ve 1'den büyük ise ülke o ürünün ihracatında avantajlıdır, küçük ise dezavantajlıdır.

Çalışmada Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) ve Birleşmiş Milletlerin (UNCTAD) ortak ajansı olan Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC)'nin uluslararası ticareti ürün ve ülke kırılımında gösteren web sitesi "TradeMap"ten alınmış verilerle analizler yapılmıştır.

Dünya Bankası tarafından, insanların ticaret ve tarifeler hakkındaki bilgilere rahatça erişmeleri için Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) ile işbirliği içinde; Uluslararası Ticaret Merkezi (ITC), Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (UNSD) ve Dünya Ticaret Örgütü (WTO) gibi uluslararası kuruluşlarla da işbirliği içinde olarak; Dünya Entegre Ticaret Çözümünü (Dünya Ticaret Örgütü) geliştirilmiştir. (WITS) (Dünya Bankası (The World Bank), 2019). Dünya Bankası'nın da uluslararası ticaret ile ilgili analizlerde ITC'nin veri sitesi olan "TradeMap"den faydalandığı görülmektedir.

"TradeMap", dünyanın en büyük ticaret veri tabanına çevrimiçi erişim sağlamanın yanı sıra ülkelerin ihracat performansı, uluslararası talep, alternatif pazarlar ve hem ürün hem de ülke açısından rakiplerin rolü hakkında göstergeler sunmaktadır.

"TradeMap" web tabanlı bir etkileşimli ortamda çalışır ve 220'den fazla ülke ve bölgede ve 2'li, 4'lü ve 6'lı GTİP (Armonize Sistem) kodu ile tanımlanan yaklaşık 5.300 ürünün ticari akışlarını (değerler, miktarlar, eğilimler, pazar payı ve hem birim hem de grafik formatında) kapsar. Ticari veriler ayrıca, 150'den fazla ülke için tarife seviyesinde ve 100'den fazla ülke için de aylık veya üç aylık olarak mevcuttur.

Yıllık veriler, Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü tarafından tutulan dünyanın en büyük ticari veri tabanı olan COMTRADE'e dayanmaktadır ve aylık veya üç aylık veriler ITC tarafından ulusal gümrük ofislerinden veya bölgesel kuruluşlardan toplanmaktadır. Piyasaya erişim verileri doğrudan Piyasaya Erişim Haritası (Market Access Map) uygulamasından alınır (International Trade Centre, 2019).

Dünyada ihracata konu olan ürün sayısının 5.668 Türkiye'nin ihraç ettiği ürünlerin RCA değerleri 1 ve üzerinde olan ürün sayısının ise 1.506 üründe Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat analiz edilmiştir.

3.2. Bulgular ve Analiz

Güney Kore 2018 yılında dünyadan 218 farklı ülkeden 5.085 6'lı GTİP kodlu ürün ithal ederken Türkiye ise dünyanın 214 ülkesine 4.729 6'lı GTİP kodlu ürün ihraç etmiştir. Ayrıca Güney Kore'nin aynı yıl içerisinde Türkiye'den 1.471 ürün aldığı tespit edilmiştir.

Güney Kore'nin dünyadan ithal ettiği 5.085 ürün içinde Türkiye'nin dünyaya hiç satmadığı 476 ürün olduğu görülürken Türkiye'nin dünyaya ihraç ettiği 4.729 ürün içinde ise 120 ürünü Güney Kore'nin dünyadan hiç ithal etmediği görülmektedir. Sonuç olarak Türkiye ile Güney Kore'nin ortak ticaretlerine konu olabilecek 4.609 ürünün mevcut olduğu tespit edilmiştir. Bu da bize Türk ihracatçıları için Güney Kore ile daha fazla ürün ticaretinin mümkün olabileceğini göstermektedir. Türk ihracatçılarının Türkiye'den 1.471 ürün olan Güney Kore pazarına dünyaya sattığı ancak Güney Kore pazarına daha hiç satamadığı 3.138 6'lı GTİP kodlu ürünün olduğu görülmektedir.

Güney Kore'nin 2018 yılında dünyadan ithalatı 5.085 üründe 535,2 milyar dolar olurken Türkiye'den ise 1.471 üründe 1,19 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat toplam ithalatı içinde %0,22 pay alırken bu ticaretin Türkiye'nin toplam ihracatındaki payı ise %0,7 olmuştur. Türkiye'nin 2018 yılında dünyadan ithalatı 4.788 üründe yaklaşık 223 milyar dolar olurken Güney Kore'den ise 1.776 üründe 6,3 milyar dolarlık ithalat yapmıştır. Türkiye'nin Güney Kore'den

yaptığı ithalat toplam ithalatı içinde %2,8 pay alırken bu ticaretin Güney Kore'nin toplam ihracatındaki payı ise yaklaşık %1 olmuştur.

Güney Kore, Türkiye ile aralarındaki ticarete konu olan bu 1.471 üründe dünyadan toplam 226,9 milyar dolarlık ithalat yaparken bu ürünlerdeki ithalatın ülkenin toplam ithalatı içindeki payı ise %42,4 olarak gerçekleşmiştir. Türkiye ise Güney Kore ile aralarındaki ticaret konu olan bu 1.471 üründe dünyaya toplam 123,3 milyar dolarlık ihracat yaparken bu ihracatın ülkenin toplam ihracatı (168 milyar dolar) içindeki payı ise %73,4 olarak gerçekleşmiştir. Açıkça görülmektedir ki iki ülke arasında ticarete konu olan 1.471 ürün Türkiye dış ticaretinde çok daha fazla rol oynamaktadır. Tespit edilen bu ürünlerde dünya genelinde yaklaşık 10,4 milyar dolarlık ihracat yapıldığı görülürken toplam küresel ticaret içindeki payı ise %54 olmuştur. Bu da göstermektedir ki iki ülke arasında ticarete konu olan 1.471 ürün küresel ticaretin neredeyse yarısını oluşturmaktadır (**Tablo 28**).

Tablo 28. Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği 1.471 Ürünün Analizi

| | |
|--|----------------|
| Güney Kore'nin dünyadan yaptığı toplam ithalat (5.085 ürün, 1.000 \$) | 535.172.357 |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (1.471 ürün, 1.000 \$) | 1.188.736 |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$) | 226.910.791 |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatını yaptığı 1.471 üründe dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı | 0,5% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe ülkenin dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı | 42,4% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe Türkiye'nin dünyaya yaptığı ihracat | 123.332.972 |
| Türkiye'nin dünyaya ihracatı (4.729 ürün, 1.000 \$) | 167.923.862 |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe Türkiye'nin dünyaya yaptığı ihracatın toplam ihracatı içindeki payı | 73,4% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 ürünün Türkiye'nin dünyaya yaptığı toplam ihracattaki payı | 0,7% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 ürünün Türkiye'nin bu ürünlerde dünyaya yaptığı toplam ihracat içindeki payı | 1,0% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe dünyada yapılan toplam ihracat (1.000 \$) | 10.444.053.363 |
| Dünya ihracatı (5.668 ürün, 1.000 \$) | 19.346.601.621 |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatına konu olan 1.471 üründe dünyada yapılan toplam ihracatın payı | 54,0% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Türkiye dünyaya ihraç ettiği 4.729 ürün içerisinde 1.506 üründe uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne (RCA değeri 1 ve üzerinde olan ürün sayısı) sahip iken Güney Kore ile ortak ticaretlerine konu olabilecek 4.609 ürün içerisinde de 1.468 üründe rekabet üstünlüğüne sahiptir. Bu da ihracatçılarımızın Güney Kore pazarına satabileceği 1.468 ürünün mevcut olduğunu göstermektedir. Bu ürünler içerisinde 725 üründe Güney Kore pazarında hiç yer almadığımız görülürken 743 üründe ise bu pazara bir şekilde girdiğimiz hatta bazı ürünlerde yüksek oranda pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir (**Tablo 29**). Bir başka ifade ile Güney Kore ile ticarete konu olan 1.471 ürün içinde rekabet üstünlüğüne sahip 743 ürün bulunurken RCA değeri 1'in altında olan ürün sayısı ise 728 olmuştur. Güney Kore pazarına rekabet üstünlüğüne sahip satılabilecek ürün sayısı 1.468 iken bu ürünlerin 743'ünde bu pazarda yer alındığı görülmektedir.

Tabloda ayrıca 484 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %0-1 aralığında olduğu, 164 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %1-5 aralığında olduğu ve 95 ürünün de Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payının %5'den büyük olduğu görülmektedir. Güney Kore pazarında büyük paya sahip olduğumuz 95 ürün detaylı incelendiğinde 70 üründe pazar payının %5-25 aralığında, 17 üründe %25-50 aralığında ve 8 üründe de %50'den büyük pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir. İhracatçılarımızın Güney Kore pazarında büyük ağırlığa sahip olduğu bu ürünlerde fazla ısrar etmek yerine diğer ürünlere ağırlık vermelerinde yarar görülmektedir. Ayrıca %25-50 aralığında yer alan 17 üründe Güney Kore'nin toplam ithalatının yaklaşık 280,1 milyon dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 91,6 milyon dolar, %50'den büyük paya sahip 8 üründe ise Güney Kore'nin toplam ithalatının yaklaşık 305,4 milyon dolar Türkiye'den yaptığı ithalatın ise 20,6 milyon dolar olduğu da göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 29. Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 1.468 Ürünün Analizi

| Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payın aralığı | Ürün sayısı | Güney Kore'nin dünyadan ithalatı (1.000 \$) | Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (1.000 \$) | Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı |
|--|-------------|---|--|---|
| Güney Kore'nin Türkiye'den hiç ithal etmediği ürünler (%0 pay) | 725 | 15.672.310 | - | 0,0% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan ürünler | 484 | 39.358.603 | 63.906 | 0,2% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan ürünler | 164 | 11.766.817 | 254.768 | 2,2% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan ürünler | 95 | 1.618.577 | 243.755 | 15,1% |
| Toplam | 1.468 | 68.416.307 | 562.429 | 0,8% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Güney Kore'nin dünyadan ithalatını yaptığı 5.085 ürün içinde bazı ürünlerde ithalatının az olduğu aynı şekilde Türkiye'nin bazı ürünlerde de gerek bu ülkeye gerekse dünyanın diğer ülkelerine gerçekleştirdiği ihracat tutarının düşük olduğu görülmektedir. İki ülke ticaretine konu olan ürün sayısının fazla olması nedeni ile bu ülkeye yapılacak ihracatın arttırılması için belirlenecek hedef ürün sayısında azaltmaya gidilmiştir.

İki ülke ticaretine konu olabilecek 4.609 ürün içinde RCA değeri 1 ve üzerinde olan 1.468 ürün içinde hedef ürünler belirlenirken Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalatının 1 milyon dolar ve üzerinde olduğu ürünler ile Türkiye'nin dünya geneline yaptığı ihracatın 1 milyon dolar ve üzerinde olduğu 1.163 ürün tespit edilmiştir. Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu bu 1.163 ürün içerisinde Güney Kore'nin 675 üründe Türkiye'den ithalat yaptığı 488 üründe ise hiç ithalat yapamadığı görülmektedir. Tespit edilen 675 ürün içinde Güney Kore'nin Türkiye'den 100.000 dolar ve üzerinde ithalat yaptığı 288 ürünün, 100.000 doların altında ithalat yaptığı 387 ürünün olduğu görülmektedir.

Tablo 30'de yukarıda belirtilen kıstaslara uygun tespit edilen 288 ürünün Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam ithalat içindeki payına göre dağılımı görülmektedir. Payların dağılım analizi yapılırken Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatını yaptığı ve Türkiye'nin rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ürünler;

- Türkiye’den hiç ithalatı yapılmayan ürünler,
- Türkiye’den ithalat payı %0-1 aralığında olan ürünler,
- Türkiye’den ithalat payı %1-5 aralığında olan ürünler,
- Türkiye’den ithalat payı %5 ve üzerinde olan ürünler olmak üzere 4 ayrı kategoriye ayrılmıştır.

Yukarıda tespit edilen ürünler içerisinde 488 üründe Güney Kore pazarında hiç yer alınamadığı belirtilmişti. Kistaların uygulanması sonucu elde edilen 288 üründe ise bu pazara bir şekilde girdiğimiz hatta bazı ürünlerde yüksek oranda pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir.

Tabloda ayrıca 116 ürünün Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatında pazar payının %0-1 aralığında olduğu, 104 ürünün Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatında pazar payının %1-5 aralığında olduğu ve 68 ürünün de Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatında pazar payının %5’den büyük olduğu görülmektedir. Güney Kore pazarında büyük paya sahip olduğumuz 68 ürün detaylı incelendiğinde 51 üründe pazar payının %5-25 aralığında, 11 üründe %25-50 aralığında ve 6 üründe de %50’den büyük pazar payına sahip olduğumuz görülmektedir.

Güney Kore’nin toplam ithalatında pazar payımızın %0-1 aralığında olduğu 116 üründe toplam ithalatının yaklaşık 21,3 milyar dolar Türkiye’den yaptığı ithalatın ise 56,1 milyon dolar olduğu, Güney Kore’nin toplam ithalatında pazar payımızın %1-5 aralığında olduğu 104 üründe toplam ithalatının yaklaşık 11,6 milyar dolar Türkiye’den yaptığı ithalatın ise 252,5 milyon dolar olduğu görülmektedir. Bu ülkede pazar payımızın %5 ve üzerinde olduğu 68 üründe de Güney Kore’nin dünyadan yaklaşık 1,61 milyar dolarlık alım yaptığı da göz önünde bulundurulmalıdır. Bu ürünler içinde pazarda %50 ve üzerinde pazar payına sahip olduğumuz 6 üründe Güney Kore dünyadan 30 milyon dolarlık ithalat yaparken 20 milyon dolarlık kısmını Türkiye’den alırken %25-50 aralığında pazar payına sahip olduğumuz 11 üründe Güney Kore dünyadan 279,1 dolarlık ithalat yaparken 91,2 milyon dolarlık kısmını Türkiye’den almıştır. Güney Kore’de %5-25 aralığında pazar payına sahip olduğumuz 51 üründe ise Güney Kore dünyadan 1,3 milyar dolarlık ithalat yaparken Türkiye’den 130,7 milyon dolarlık kısmını Türkiye’den ithal etmiştir. Bu nedenle Güney Kore pazarına bir şekilde girdiğimiz ve pazar payımızın %5’in altında olduğu ve Güney Kore’nin toplam ithalatının yaklaşık 32,9 milyar dolar Türkiye’den yaptığı ithalatın ise 308,6 milyon dolar olduğu 220 ürüne daha çok ağırlık verilebilir.

Sonuç olarak Güney Kore’de pazar payımızın %5’in altında olduğu ve Güney Kore’nin toplam ithalatının yaklaşık 32,9 milyar dolar Türkiye’den yaptığı ithalatın ise 308,6 milyon dolar olduğu 220 ürün ile Güney Kore’de %5-25 aralığında pazar payına sahip olduğumuz ve Güney Kore’nin dünyadan 1,3 milyar dolarlık ithalat yaparken Türkiye’den de 130,7 milyon dolarlık ithalat yaptığı 51 ürüne daha çok ağırlık verilebilir. Böylece rekabet üstünlüğüne sahip olduğumuz ve Güney Kore’nin dünyadan 34,2 milyar dolarlık ithalat yaptığı ve bizim de bu pazar bir şekilde girip 439,3 milyon dolarlık toplam 271 üründe yoğunlaşmalarında fayda görülmektedir. İhracatçılarımızın Güney Kore pazarında %50’den fazla paya sahip olduğu 6 üründe fazla ısrar etmek yerine tespit edilen 271 ürüne ağırlık vermelerinde yarar görülmektedir.

Tablo 30. Filtreleme Sonucu Güney Kore İle Türkiye Arasında Ticarete Konu Olabilecek RCA Değeri 1 ve Üzerinde Olan 288 Ürünün Analizi

| Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payın aralığı | Ürün sayısı | Güney Kore'nin dünyadan ithalatı (1.000 \$) | Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı (1.000 \$) | Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı |
|--|-------------|---|--|---|
| Güney Kore'nin Türkiye'den hiç ithal etmediği ürünler (%0 pay) | 488 | 15.565.552 | - | 0,0% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan ürünler | 116 | 21.299.063 | 56.111 | 0,3% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan ürünler | 104 | 11.649.162 | 252.535 | 2,2% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %5'den büyük olan ürünler | 68 | 1.608.033 | 241.912 | 15,0% |
| Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı olan ürünler toplamı | 288 | 34.556.258 | 550.558 | 1,6% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

¹ Türkiye'nin RCA değeri 1 ve üzerinde olup, Güney Kore'nin dünyadan ithalatının 1 milyon dolar ve üzerinde, Türkiye'nin dünyaya ihracatının 1 milyon dolar ve üzerinde olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den hiç ithal etmediği ürünler.

Tablo 31'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ancak Güney Kore pazarında hiç yer almadığı 488 ürünün TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı ve Güney Kore'nin bu sektörlerde dünyadan yaptığı ithalat görülmektedir. Güney Kore bahsi geçen 488 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 15,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 5,7 milyar dolar ile "Çelik" sektöründe yaparken 1,2 milyar dolarlık ithalatı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe; 977,5 milyon dolarlık ithalatı "Madencilik Ürünleri" sektöründe; 901 milyon dolarlık ithalatı "Tekstil ve Hammaddeleri" sektöründe; 753,6 milyon dolarlık ithalatı da "Yaş Meyve ve Sebze" sektöründe yapmıştır. "Çelik" sektörünün ithalatın %36,6'sını tek başına yaptığı görülmektedir.

Tablo 31. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu Ancak Güney Kore Pazarında Hiç Yer Almadığı 488 Ürünün Sektörel Dağılımı ve Güney Kore'nin Dünyadan Yaptığı İthalat (1.000 \$)

| TİM sektörü | Sektörde yer alan ürün sayısı | Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalat | Sektörün Güney Kore'nin ithalatından aldığı pay (%) |
|--|-------------------------------|---|---|
| Çelik | 55 | 5.696.294 | 36,6% |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 18 | 510.995 | 3,3% |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 41 | 604.241 | 3,9% |
| Deri ve Deri Mamulleri | 5 | 44.531 | 0,3% |
| Elektrik Elektronik | 12 | 452.552 | 2,9% |
| Gemi ve Yat | 6 | 119.290 | 0,8% |
| Halı | 1 | 2.953 | 0,0% |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 25 | 182.850 | 1,2% |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri | 23 | 366.954 | 2,4% |
| İklimlendirme Sanayii | 18 | 207.550 | 1,3% |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 64 | 1.186.660 | 7,6% |
| Kuru Meyve ve Mamulleri | 4 | 297.288 | 1,9% |
| Madencilik Ürünleri | 14 | 977.483 | 6,3% |
| Makine ve Aksamları | 33 | 531.808 | 3,4% |
| Meyve Sebze Mamulleri | 6 | 63.392 | 0,4% |
| Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri | 25 | 704.713 | 4,5% |
| Mücevher | 2 | 522.197 | 3,4% |
| Otomotiv Endüstrisi | 6 | 261.733 | 1,7% |
| Savunma ve Havacılık Sanayii | 3 | 58.497 | 0,4% |
| Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 12 | 566.764 | 3,6% |
| Süs Bitkileri ve Mam. | 1 | 3.079 | 0,0% |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 75 | 901.035 | 5,8% |
| Tütün | 2 | 127.944 | 0,8% |
| Yaş Meyve ve Sebze | 9 | 753.633 | 4,8% |
| TİM SINIFLAMASI DIŞI | 28 | 421.116 | 2,7% |
| Toplam | 488 | 15.565.552 | 100,0% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 32'da Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %0-1 aralığında olan 116 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir.

Güney Kore bahsi geçen 116 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 21,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise 56,1 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 5,1 milyar dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" sektöründe yaparken bu sektörü 2,8 milyar dolar ithalat ile "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörü; 2,6 milyar dolarlık ithalat ile "Demir ve Demir Dışı Metaller" sektörü; 2,3 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri", 2,2 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri" sektörleri izlemektedir. "Otomotiv Endüstrisi" sektörünün ithalatın %24'ünü tek başına yaptığı görülmektedir. Güney Kore'nin 116 üründe Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise ortalama %0,26 olarak gerçekleşmiştir.

Güney Kore bu sektörler arasında Türkiye'den en çok ithalatı 16 milyon dolar ile "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektöründe yaparken bu sektörü 19,6 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı "Otomotiv Endüstrisi" sektörü ile 7,6 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı "Otomotiv Endüstrisi" sektörü ile 7,4 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörleri izlemektedir. Tabloda ayrıca bu

grupta yer alan 116 ürünün oluşturduğu sektörlerin Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalatta sıralamalarının Türkiye'den yapılan ithalatta da "Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri", "İklimlendirme Sanayii" ve "Meyve Sebze Mamulleri" sektörleri hariç çoğu sektörün yer değiştirmesine rağmen benzer özellik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 32. Türkiye'nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatında pazar payı %0-1 aralığında olan 116 ürünün sektörel dağılımı

| TİM sektörü | Sektörde yer alan ürün sayısı | Güney Kore'nin dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$) | Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat (1.000 \$) | Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatın toplam ithalatı içindeki payı | Sektörün Güney Kore'nin ithalatından aldığı pay (%) |
|---|-------------------------------|--|---|--|---|
| Çelik | 7 | 758.004 | 2.341 | 0,31% | 4% |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 6 | 530.759 | 2.315 | 0,44% | 2% |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 8 | 2.644.181 | 4.690 | 0,18% | 12% |
| Deri ve Deri Mamulleri | 2 | 51.139 | 476 | 0,93% | 0% |
| Elektrik Elektronik | 11 | 1.654.743 | 4.340 | 0,26% | 8% |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 26 | 2.834.294 | 16.049 | 0,57% | 13% |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam. | 6 | 2.202.303 | 1.934 | 0,09% | 10% |
| İklimlendirme Sanayii | 1 | 308.151 | 259 | 0,08% | 1% |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 15 | 2.316.460 | 7.362 | 0,32% | 11% |
| Madencilik Ürünleri | 2 | 254.893 | 973 | 0,38% | 1% |
| Makine ve Aksamları | 7 | 1.097.214 | 2.636 | 0,24% | 5% |
| Meyve Sebze Mamulleri | 3 | 149.116 | 1.286 | 0,86% | 1% |
| Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri | 2 | 322.091 | 1.012 | 0,31% | 2% |
| Mücevher | 1 | 410.969 | 1.255 | 0,31% | 2% |
| Otomotiv Endüstrisi | 14 | 5.095.895 | 7.636 | 0,15% | 24% |
| Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 1 | 40.843 | 172 | 0,42% | 0% |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 3 | 566.932 | 1.275 | 0,22% | 3% |
| TİM sınıflaması dışı | 1 | 61.076 | 100 | 0,16% | 0% |
| Sektörlerin toplamı | 116 | 21.299.063 | 56.111 | 0,26% | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 33'de Türkiye'nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan 104 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir.

Güney Kore bahsi geçen 104 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 11,6 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye'den ise 252,5 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 3,8 milyar dolar ile "Madencilik Ürünleri" sektöründe yaparken bu sektörü 2,7 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörü ile 2,5 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı "Otomotiv Endüstrisi" sektörleri izlemektedir. "Hazırgiyim ve Konfeksiyon" sektörünün ithalatın %23'ünü tek başına yaptığı görülmektedir. Güney Kore'nin 104 üründe Türkiye'den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise ortalama %2,2 olarak gerçekleşmiştir.

Güney Kore bu sektörler arasında Türkiye'den en çok ithalatı ise 75 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı "Madencilik Ürünleri" sektöründe yaparken bu sektörü 61,7 milyon dolar ile "Otomotiv Endüstrisi" ile

60 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Hazırgiyim ve Konfeksiyon” sektörü izlemektedir. Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 104 ürünün oluşturduğu sektörlerin Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalattaki sıralamasının Türkiye’den yapılan ithalatta da bir iki sektörün yer değiştirmesine rağmen benzer özellik gösterdiği görülmektedir.

Tablo 33. Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatında pazar payı %1-5 aralığında olan 104 ürünün sektörel dağılımı

| TİM sektörü | Sektörde yer alan ürün sayısı | Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$) | Güney Kore’nin Türkiye’den yaptığı ithalat (1.000 \$) | Güney Kore’nin Türkiye’den yaptığı ithalatın toplam ithalatı içindeki payı | Sektörün Güney Kore’nin ithalatından aldığı pay (%) |
|---|-------------------------------|--|---|--|---|
| Çelik | 2 | 387.693 | 8.489 | 2,19% | 3% |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 3 | 66.367 | 1.788 | 2,69% | 1% |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 4 | 132.820 | 2.454 | 1,85% | 1% |
| Deri ve Deri Mamulleri | 1 | 16.527 | 585 | 3,54% | 0% |
| Elektrik Elektronik | 5 | 142.712 | 2.455 | 1,72% | 1% |
| Gemi ve Yat | 1 | 85.184 | 3.600 | 4,23% | 1% |
| Halı | 1 | 3.166 | 112 | 3,54% | 0% |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 37 | 2.724.355 | 60.031 | 2,20% | 23% |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam. | 5 | 480.339 | 8.555 | 1,78% | 4% |
| İklimlendirme Sanayii | 2 | 86.413 | 1.158 | 1,34% | 1% |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 5 | 114.531 | 2.157 | 1,88% | 1% |
| Madencilik Ürünleri | 4 | 3.807.264 | 74.955 | 1,97% | 33% |
| Makine ve Aksamları | 4 | 394.192 | 5.613 | 1,42% | 3% |
| Meyve Sebze Mamulleri | 1 | 24.766 | 809 | 3,27% | 0% |
| Mobilya,Kağıt ve Orman Ürünleri | 1 | 10.862 | 145 | 1,33% | 0% |
| Otomotiv Endüstrisi | 9 | 2.490.387 | 61.658 | 2,48% | 21% |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 12 | 258.384 | 6.325 | 2,45% | 2% |
| TİM sınıflaması dışı | 7 | 423.200 | 11.646 | 2,75% | 4% |
| Sektörlerin toplamı | 104 | 11.649.162 | 252.535 | 2,17% | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 34’de Türkiye’nin uluslararası piyasalarda rekabet üstünlüğüne sahip olduğu ve Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatında pazar payı %5’den büyük olan 68 ürünün sektörel dağılımı görülmektedir.

Güney Kore bahsi geçen 68 üründe 2018 yılında dünyadan toplam 1,61 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye’den ise 241,9 milyon dolarlık ithalat yapmıştır. Güney Kore bu sektörler arasında dünyadan en çok ithalatı 288,5 milyon dolar ile “Deri ve Deri Mamulleri” sektöründe yaparken bu sektörü 275,5 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörü izlemektedir. “Deri ve Deri Mamulleri” sektörünün ithalatın %18’ini “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörünün ise ithalatın %17,1’ini yaptıkları görülmektedir. Güney Kore’nin 68 üründe Türkiye’den yaptığı ithalatın dünyadan yaptığı ithalat içindeki payı ise ortalama %15 olarak gerçekleşmiştir.

Güney Kore bu sektörler arasında Türkiye’den en çok ithalatı 44,1 milyon dolar ile “Deri ve Deri Mamulleri” sektöründe yaparken bu sektörü 44 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Otomotiv Endüstrisi” sektörü ile 37,3 milyon dolarlık ithalatın yapıldığı “Kimyevi Maddeler ve Mamulleri” sektörü izlemektedir. Tabloda ayrıca bu grupta yer alan 68 ürünün oluşturduğu sektörlerin Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalatta sıralamalarının Türkiye’den yapılan ithalattaki sıralama ile “Fındık ve Mamulleri”, “Hazırgiyim ve Konfeksiyon”, “İklimlendirme Sanayii”, “Madencilik Ürünleri” ile “Su

Ürünleri ve Hayvansal Mamuller” sektörlerinde farklılık gösterdiği diğer sektörlerin Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalattaki sıralamasının Türkiye’den yapılan ithalatta da bir iki sektörün yer değiştirmesine rağmen benzer özellik gösterdiği görülmektedir. Türk ihracatçılarının büyük pazar sahibi oldukları bu grupta Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalat sıralamasını göz önünde bulundurmalarında fayda görülmektedir.

Tablo 34. Türkiye’nin Rekabet Üstünlüğüne Sahip Olduğu ve Güney Kore’nin Türkiye’den ithalatında pazar payı %5’den büyük olan 68 ürünün sektörel dağılımı

| TİM sektörü | Sektörde yer alan ürün sayısı | Güney Kore’nin dünyadan yaptığı ithalat (1.000 \$) | Güney Kore’nin Türkiye’den yaptığı ithalat (1.000 \$) | Güney Kore’nin Türkiye’den yaptığı ithalatın toplam ithalatı içindeki payı | Sektörün Güney Kore’nin ithalatından aldığı pay (%) |
|---|-------------------------------|--|---|--|---|
| Çelik | 1 | 1.054 | 187 | 17,74% | 0% |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 2 | 6.481 | 541 | 8,35% | 0% |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 2 | 104.340 | 7.167 | 6,87% | 6% |
| Deri ve Deri Mamulleri | 5 | 288.513 | 44.118 | 15,29% | 18% |
| Elektrik Elektronik | 1 | 25.472 | 2.518 | 9,89% | 2% |
| Fındık ve Mamulleri | 1 | 3.600 | 3.596 | 99,89% | 0% |
| Halı | 1 | 5.500 | 1.831 | 33,29% | 0% |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 4 | 113.575 | 6.306 | 5,55% | 7% |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam. | 3 | 56.153 | 6.855 | 12,21% | 3% |
| İklimlendirme Sanayii | 1 | 18.644 | 1.009 | 5,41% | 1% |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 5 | 275.471 | 37.307 | 13,54% | 17% |
| Kuru Meyve ve Mamulleri | 2 | 13.077 | 2.820 | 21,56% | 1% |
| Madencilik Ürünleri | 5 | 84.822 | 12.910 | 15,22% | 5% |
| Makine ve Aksamları | 2 | 55.078 | 5.151 | 9,35% | 3% |
| Meyve Sebze Mamulleri | 2 | 87.818 | 10.038 | 11,43% | 5% |
| Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri | 3 | 23.346 | 2.513 | 10,76% | 1% |
| Otomotiv Endüstrisi | 3 | 148.511 | 44.038 | 29,65% | 9% |
| Savunma ve Havacılık Sanayii | 1 | 1.061 | 272 | 25,64% | 0% |
| Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 3 | 26.342 | 10.667 | 40,49% | 2% |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 10 | 34.384 | 3.262 | 9,49% | 2% |
| Zeytin ve Zeytinyağı | 3 | 83.137 | 6.618 | 7,96% | 5% |
| TİM sınıflaması dışı | 8 | 151.654 | 32.188 | 21,22% | 9% |
| Sektörlerin toplamı | 68 | 1.608.033 | 241.912 | 15,04% | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

4. Güney Kore ile Türkiye arasındaki STA

Dünya Ticaret Örgütü’nün Doha görüşmelerinde çok taraflı ticaret anlaşmaları ile ilgili görüşmelerin tıkanması sonucu uluslararası ticaretin geliştirilmesi için bölgeler ve ülkeler arasındaki “Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)”nın daha sık bir ticaret politikası olarak uygulanmaya başladığı görülmektedir.

Dünya Ticaret Örgütü tarafından belirlenen uluslararası ticarete ilişkin küresel kurallara uygun olarak tüm ticaret ortaklarıyla birlikte açık ve adil ticaretin tanıtımına büyük önem veren AB'nin tüm ticaret ortakları için belirli politikalar uyguladığı görülmektedir. Bu çerçevede Avrupa Birliği (AB) Güney Kore ile 6 Ekim 2010’da STA imzalamıştır. Türkiye de Güney Kore ile 1 Ağustos 2012 ‘de STA imzalamıştır. 1 Mayıs 2013’de yürürlüğe giren bu anlaşma STA yapısını, anlaşmazlıkların halli, fikri mülkiyet hakları, rekabet, şeffaflık, ticaret ve sürdürülebilir kalkınma, kurumsal hükümleri kapsayan Çerçeve Anlaşması ile tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması, menşe kuralları, gümrük ve ticaretin kolaylaştırılması, ticarete teknik engeller, ticaret politikası önlemleri kapsayan Mal Ticareti Anlaşmasını da

kapsamaktadır. Türkiye ile Güney Kore arasındaki en önemli ekonomik ve ticari anlaşma olarak öne çıkan Serbest Ticaret Anlaşması ikili ticareti ve Türkiye'nin ihracatını orta ve uzun vadede arttıracak en önemli araç konumundadır. Çerçeve Anlaşma ve Mal Ticareti Anlaşmaları ile Türkiye'nin aleyhine seyreden dış ticaret açığının daha dengeli bir yapıya kavuşturulması amaçlanmıştır.

Anlaşma Kapsamı

- Mal ticaretinde tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması
- Menşe kuralları
- Gümrük ve ticaretin kolaylaştırılması
- Ticarete teknik engeller
- Ticaret politikası önlemleri
- Anlaşmazlıkların halli
- Hizmet ticareti ve yatırım müzakereleri
- Fikri mülkiyet hakları
- Rekabet
- Şeffaflık
- Ticaret ve sürdürülebilir kalkınma
- Kurumsal hükümler

Gümrük Vergisi Düzenlemeleri

- Taraflar karşılıklı olarak tüm tarife satırlarının %90'ını 1 Ocak 2023 tarihine kadar sıfırlamayı taahhüt etmişlerdir. Taraflar, tüm sanayi ürünlerinde azami yedi yılın sonunda; tarım ürünlerinde, hassasiyet arz edenler hariç olmak üzere, azami on yılın sonunda gümrük vergilerini sıfırlamayı taahhüt etmektedir.
- Anlaşmanın yürürlüğe girişiyle ülkemiz tarife satırlarının %65'inde, Kore tarafı %80'inde gümrük vergilerini sıfırlamıştır.
- Ülkemizden Güney Kore'ye ihracata konu ürünlerin Anlaşma kapsamında tabi tutulacağı gümrük vergisi düzenlemelerine "Kore Listesi"nde; Güney Kore'den ülkemize ithalata konu ürünlerin Anlaşma kapsamında tabi tutulacağı gümrük vergisi düzenlemelerine "Türkiye Listesi"nde yer verilmektedir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019)

4.1. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatında Uyguladığı Vergi Oranları

Güney Kore ile yapılan STA kapsamında Türkiye'nin Güney Kore'den yapılan ithalatta Güney Kore'nin Türkiye'den yapılan ithalatta uyguladığı vergiden daha karışık bir vergi çizelgesi olduğu görülmektedir. Vergilerde hem oransal hem kg başına parasal hem de her ikisi bir arada vergilerin olduğu tespit edilmiştir. Türkiye tarafındaki listede yaklaşık 16.526 12'li GTİP kodlu ürün yer alırken 2013-2023 döneminde bu listedeki bazı ürünlerde Türkiye vergi indirimine gideceğini ve bazı ürünlerde de gümrük vergisini sıfırlayacağını taahhüt etmiştir.

020120900000 "Büyükbaş hayvanlarının etleri; diğer kemikli parçalar (taze/soğutulmuş)"
020130000000 "Büyükbaş hayvanlarının etleri; kemiksiz (taze/soğutulmuş)", 020220900000 "Büyükbaş hayvanlarının etleri; diğer kemikli parçalar (dondurulmuş)", 020230100000 "Büyükbaş hayvanlarının etleri; karkas çeyrekleri, kemiksiz (dondurulmuş)", 020230500000 "Büyükbaş hayvanlarının etleri; karkasın ön çeyreklerinin döş ve kaburga etleri, kemiksiz (dondurulmuş)" ve 020230900000 "Büyükbaş hayvanlarının diğer etleri; kemiksiz (dondurulmuş)" GTİP kodlu ürünlerde de Türkiye'nin Güney Kore'den yapılan ithalata hem STA öncesi hem de 2023 yılında yaklaşık %225 oranında gümrük vergisi uyguladığı görülmektedir.

Tablo 35'da TradeMap verilerine göre STA öncesi (2012) ve STA sonrası (2013-2018) dönemde 6'lı GTİP kodlu ürünlerde Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı görülmektedir. Türkiye STA öncesi Güney Kore'den 5,66 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken STA'nın yürürlüğe girdiği 2013 yılında ithalatı

%7,6 aratarak 6,1 milyar dolara yükselmiştir. STA etkilerinin hissedildiği 2014 yılında ise ithalat 2013 yılına göre %24 aratarak 7,5 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye 2018 yılında Güney Kore'den 6,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken STA öncesi döneme göre ithalatı toplamda % 12,1 artış göstermiştir. Türkiye Güney Kore'den STA sonrası en fazla ithalatı 7,55 milyar dolar ile 2014 yılında gerçekleştirmiştir. Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı ise bahsi geçen STA döneminde %77 artara 672 milyon dolardan 1,2 milyar dolara yükselmiştir.

STA her ne kadar hem Türkiye'nin Güney Kore'ye hem de Güney Kore'nin Türkiye'ye ihracatını olumlu yönde arttırdığı görülse de bu anlaşmadan her iki tarafın da yeterince faydalanamadığı görülmektedir. İki taraf arasında 2012 yılında 6,3 milyar dolar olan dış ticaret hacmi 2018 yılında 7,5 milyar dolara yükselmiştir. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı 683 milyon dolar artarken Güney Kore'nin Türkiye'den ithalatı da 516,5 milyon dolar artış gösterirken dış ticaret hacmi toplamda 1,2 milyar dolar artmıştır.

Tablo 35. Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı (milyon \$)

| Yıl | İthal edilen 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı | Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatı | Türkiye'nin dünyadan ithalatı | Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının payı (%) |
|------|--|-------------------------------------|-------------------------------|---|
| 2012 | 1.795 | 5.660.093 | 236.545.141 | 2,4% |
| 2013 | 1.843 | 6.088.318 | 251.661.250 | 2,4% |
| 2014 | 1.843 | 7.548.319 | 242.177.117 | 3,1% |
| 2015 | 1.803 | 7.057.381 | 207.206.509 | 3,4% |
| 2016 | 1.798 | 6.384.242 | 198.618.235 | 3,2% |
| 2017 | 1.804 | 6.608.874 | 233.799.651 | 2,8% |
| 2018 | 1.776 | 6.343.174 | 223.046.879 | 2,8% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 36'da STA sonrası 2018 yılında 6'lı GTİP kodlu ürünlerde Türkiye'nin Güney Kore'den ithal ürünlerinde Güney Kore'ye STA kapsamında uyguladığı vergi oranlarına göre ithalatı görülmektedir. Türkiye STA kapsamında sıfır gümrük uyguladığı 1.632 üründe Güney Kore'den 2018 yılında 5,7 milyar dolarlık ithalat yaparken en fazla ağırlığı bu ürünler oluşturmuştur. Türkiye Güney Kore'den %0-5 aralığında vergi uyguladığı 134 ürün ithal ederken ithalat tutarı ise 636,5 milyon dolar olmuştur. Türkiye Güney Kore'den %50'den büyük vergi uyguladığı 3 ürün ithal ederken ithalat tutarı ise 161 bin dolar olmuştur. Tabloda da açıkça görülmektedir ki Türkiye Güney Kore'den ağırlıklı olarak gümrük uygulamadığı ürünleri ithal etmektedir. Bir başka ifade ile Koreli ihracatçılar ve Türk ithalatçılar gümrük vergileri ile ithalat fiyatlarının yükselmeyeceği ürünlerin ticaretini tercih etmişlerdir.

Tablo 36. Türkiye'nin Güney Kore'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlere Göre İthalat (2018, milyon \$)

| Gümrük vergisi (%) | İthal edilen ürün sayısı | Güney Kore'den yapılan ithalat | Dünyadan yapılan ithalat |
|--------------------|--------------------------|--------------------------------|--------------------------|
| 0% | 1.632 | 5.703.222 | 145.882.163 |
| >%0;<=%5 | 134 | 636.503 | 14.533.084 |
| >%5;<=%25 | 5 | 3.237 | 978.299 |
| >%25;<=%50 | 2 | 51 | 2.862 |
| >%50 | 3 | 161 | 5.403 |
| Toplam | 1.776 | 6.343.174 | 161.401.811 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 37'de Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı görülmektedir. Türkiye'nin Güney Kore'den STA öncesi yaptığı ithalatı 2018 yılında toplamda %12 arttırdığı tespit edilmiştir.

STA öncesi Türkiye Güney Kore'den en çok ithalatı "Elektrik Elektronik" ile "Otomotiv Endüstrisi" sektörlerinde yaparken 2018 yılında ise en çok ithalatı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" ve "Otomotiv Endüstrisi" sektörlerinde yapmıştır. Türkiye STA öncesi Güney Kore'den yaptığı 5,7 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %22,6'sına denk gelen 1,3 milyar dolarlık ithalatı "Elektrik Elektronik" sektöründe yaparken 2018 yılında ise 6,3 milyar dolarlık toplam ithalatın %37,4'üne denk gelen 2,4 milyar dolarlık ithalatı "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe yapmıştır. Türkiye 6 yıllık periyotta en çok ithalat yaptığı sektörü "Elektrik Elektronik" sektöründen "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektörüne çevirmiştir. STA öncesi dönem ile 2018 yılı arasında en fazla artışın "Çelik" sektöründe olduğu görülürken bu sektör STA öncesi 359,5 milyon dolar olan ithalatını 2018 yılında 932 milyon dolara yükseltmiştir. Bu sektörden sonra ithalatta en fazla artışın "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe olduğu görülmektedir. "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründe STA öncesi 1,08 milyar dolar olan ithalat 2018 yılında yukarıda da belirtildiği üzere 2,4 milyar dolara yükselmiştir.

Güney Kore ihracatçılarının hem STA öncesi hem de sonrası "Halı", "Kuru Meyve ve Mamulleri", "Süs Bitkileri ve Mam.", "Yaş Meyve ve Sebze" ve "Zeytin ve Zeytinyağı" sektörlerinde Türkiye'ye ihracat yapmada yetersiz kaldığı görülmektedir.

Tablo 37. Türkiye'nin Güney Kore'den ithalatının yıllara göre TİM sektörel sınıflamasına göre dağılımı milyon \$)

| TİM sektör sınıfı | Sektörde yer alan 6'lı GTİP kodlu ürün sayısı | 2012 | 2013 | 2014 | 2015 | 2016 | 2017 | 2018 | Değişim | Sektörel pay (2012, %) | Sektörel pay (2018, %) |
|---|---|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|-----------|---------|------------------------|------------------------|
| Çelik | 238 | 359.462 | 452.682 | 758.619 | 998.772 | 978.221 | 945.307 | 932.009 | 159% | 6,4% | 14,7% |
| Çimento Cam Seramik ve Toprak Ürünleri | 135 | 27.890 | 26.576 | 37.851 | 31.654 | 19.445 | 21.587 | 14.849 | -47% | 0,5% | 0,2% |
| Demir ve Demir Dışı Metaller | 278 | 74.845 | 82.216 | 100.639 | 83.244 | 79.327 | 96.135 | 87.499 | 17% | 1,3% | 1,4% |
| Deri ve Deri Mamulleri | 87 | 5.172 | 8.293 | 6.899 | 3.243 | 2.383 | 3.495 | 5.755 | 11% | 0,1% | 0,1% |
| Elektrik Elektronik | 380 | 1.277.262 | 1.406.816 | 1.948.607 | 1.626.857 | 1.127.267 | 847.716 | 654.038 | -49% | 22,6% | 10,3% |
| Fındık ve Mamulleri | 5 | | 99 | | | | 146 | - | | 0,0% | 0,0% |
| Gemi ve Yat | 22 | 213.400 | 11.259 | 47.284 | 36.319 | 39.668 | 288.900 | 156.492 | -27% | 3,8% | 2,5% |
| Halı | 22 | 4 | 12 | 19 | 5 | 1 | | - | -100% | 0,0% | 0,0% |
| Hazırgiyim ve Konfeksiyon | 288 | 7.399 | 7.039 | 6.476 | 5.069 | 5.359 | 6.503 | 5.031 | -32% | 0,1% | 0,1% |
| Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam. | 224 | 7.202 | 1.382 | 1.576 | 2.026 | 2.943 | 3.963 | 3.888 | -46% | 0,1% | 0,1% |
| İklimlendirme Sanayii | 97 | 187.228 | 391.437 | 146.871 | 203.690 | 248.722 | 168.536 | 152.355 | -19% | 3,3% | 2,4% |
| Kimyevi Maddeler ve Mamulleri | 933 | 1.078.752 | 1.330.850 | 1.976.022 | 1.741.667 | 1.586.635 | 2.052.552 | 2.373.131 | 120% | 19,1% | 37,4% |
| Kuru Meyve ve Mamulleri | 20 | | | 46 | | | 5 | - | | 0,0% | 0,0% |
| Madencilik Ürünleri | 118 | 21.970 | 12.066 | 25.129 | 30.500 | 18.281 | 36.776 | 35.573 | 62% | 0,4% | 0,6% |
| Makine ve Aksamları | 291 | 492.611 | 567.377 | 618.697 | 288.970 | 370.450 | 332.876 | 247.239 | -50% | 8,7% | 3,9% |
| Meyve Sebze Mamulleri | 90 | 238 | 707 | 257 | 214 | 63 | 34 | 57 | -76% | 0,0% | 0,0% |
| Mobilya, Kağıt ve Orman Ürünleri | 313 | 55.082 | 68.123 | 90.648 | 54.962 | 33.034 | 31.005 | 27.952 | -49% | 1,0% | 0,4% |
| Mücevher | 41 | 11.403 | 5.993 | 4.885 | 2.449 | 2.119 | 2.302 | 2.830 | -75% | 0,2% | 0,0% |
| Otomotiv Endüstrisi | 158 | 1.154.624 | 938.674 | 924.206 | 993.368 | 1.056.388 | 1.042.258 | 943.060 | -18% | 20,4% | 14,9% |
| Savunma ve Havacılık Sanayii | 52 | 69.217 | 82.854 | 137.434 | 203.942 | 101.108 | 62.982 | 75.268 | 9% | 1,2% | 1,2% |
| Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller | 238 | 1.442 | 118 | 99 | 239 | 199 | 250 | 110 | -92% | 0,0% | 0,0% |
| Süs Bitkileri ve Mam. | 16 | 1 | | | | | | | -100% | 0,0% | 0,0% |
| Tekstil ve Hammaddeleri | 505 | 235.152 | 256.472 | 303.722 | 290.451 | 289.523 | 375.898 | 429.655 | 83% | 4,2% | 6,8% |
| Tütün | 8 | 3.405 | 3.574 | 3.674 | 3.158 | 1.348 | 3.405 | 1.338 | -61% | 0,1% | 0,0% |
| Yaş Meyve ve Sebze | 67 | | | | | 1 | | | | 0,0% | 0,0% |
| Zeytin ve Zeytinyağı | 6 | | | | | | | | | 0,0% | 0,0% |
| Diğer Sanayi Ürünleri | 39 | 1.947 | 1.739 | 1.618 | 1.585 | 1.175 | 1.405 | 1.321 | -32% | 0,0% | 0,0% |
| TİM sınıflaması dışı | 752 | 374.374 | 431.944 | 407.044 | 454.978 | 420.589 | 284.816 | 193.723 | -48% | 6,6% | 3,1% |
| Sektörler toplamı | 5.423 | 5.660.082 | 6.088.302 | 7.548.322 | 7.057.362 | 6.384.249 | 6.608.852 | 6.343.173 | 12% | 100% | 100% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

4.2. Güney Kore'nin Türkiye'ye Uyguladığı Gümrük Vergi Oranları

Güney Kore 2018 yılında dünyadan 5.085 6'lı GTİP kodlu üründe 535,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye ise 4.788 6'lı GTİP kodlu üründe 223 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. Güney Kore 2018 yılında dünyaya 4.757 6'lı GTİP kodlu üründe 605,2 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirirken Türkiye ise 4.729 6'lı GTİP kodlu üründe 168 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirmiştir. Güney Kore Türkiye'den 2018 yılında 1.471 6'lı GTİP kodlu üründe 1,2 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirirken Türkiye ise Güney Kore'den 1.776 6'lı GTİP kodlu üründe 6,3 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirmiştir. İki ülke arasındaki dış ticaret hacmi yaklaşık 7,5 milyar dolar olurken Türkiye'nin bu ticarete 5,2 milyar dolarlık dış ticaret açığı verdiği görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'nin ithalatı içindeki payı 2,8% olurken Türkiye'nin Güney Kore'nin ithalatı içindeki payı ise 0,2% olmuştur. Güney Kore'nin Türkiye'nin ihracatı içindeki payı 0,7% olurken Türkiye'nin Güney Kore'nin ihracatı içindeki payının ise 1,0% olduğu görülmektedir (Tablo 38).

Tablo 38. Türkiye ile Güney Kore Arasındaki Dış Ticaret (1.000 \$, 2018)

| Açıklama | Veri |
|---|----------------|
| Güney Kore'nin Türkiye'den İthalatı (1.471 ürün) | 1.188.773,00 |
| Türkiye'nin Güney Kore'den İthalatı (1.776 ürün) | 6.343.174,00 |
| Toplam Dış Ticaret Hacmi | 7.531.947,00 |
| Dış Ticaret Dengesi | - 5.154.401,00 |
| Güney Kore'nin Toplam İthalatı (5.085 ürün) | 535.172.391,00 |
| Türkiye'nin Toplam İthalatı (4.788 ürün) | 223.046.879,00 |
| Güney Kore'nin Toplam İhracatı (4.757 ürün) | 605.169.190,00 |
| Türkiye'nin Toplam İhracatı (4.729 ürün) | 167.923.862,00 |
| Güney Kore'nin Türkiye'nin İthalatı İçindeki Payı | 2,8% |
| Türkiye'nin Güney Kore'nin İthalatı İçindeki Payı | 0,2% |
| Güney Kore'nin Türkiye'nin İhracatı İçindeki Payı | 0,7% |
| Türkiye'nin Güney Kore'nin İhracatı İçindeki Payı | 1,0% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

TradeMap verilerine göre Güney Kore ithalata uyguladığı %7,6 gümrük vergisi³ ile 86. sırada yer alırken Türkiye ise ithalata uyguladığı %5,3 gümrük vergisi ile 109. sırada yer almaktadır.

Türkiye ile Güney Kore arasında imzalanan ve yürürlüğe giren STA kapsamındaki *Gümrük Vergisi Düzenlemeleri* ile yürürlük tarihi itibarı ile 1 Ocak 2023 tarihine kadar Türkiye tarafınca tarife satırlarının %65'inde, Kore tarafınca %80'inde liberalizasyon, tüm tarife satırlarının ise %90'unda liberalizasyon öngörülmektedir.

Tablo 39'da Güney Kore tarafından Türk ihraç ürünlerine en az ve en fazla vergi uygulanan ürünler görülmektedir. Bu ad valorem vergilerin özellikle kimi tarım ürünlerinde çok yüksek olduğu görülmektedir.

Güney Kore'nin tarafımıza en çok vergi uyguladığı ürünlerden bahsetmek gerekirse genelde tarım ürünlerinde korumacılığa gittiği söylenebilir. 6'lı GTİP kodlu ürünler e"110820" GTİP kodlu "inülin", "100850" GTİP kodlu "Kinoa", "100890" GTİP kodlu "diğer hububatlar", "100860" GTİP kodlu "buğday ve çavdar melezi" ve "100840" GTİP kodlu "çatal otu" %800'lük vergi ile ilk sırada bulunmaktadır. 2.sırada %779'lük vergi oranıyla "tane darı" açıklanmalı "100710" GTİP kodlu ürün bulunmaktadır, bu ürünü ise "diğer kök ve yumrular" açıklanmalı "071410" GTİP kodlu ürün izlemektedir.

³ TradeMap mevcut tarife verileri, ithalatçı ülkeler tarafından uygulanan asgari oranlara dayanmaktadır. Ad Valorem Eşdeğeri (AVE) tarifeleri, Dünya Tarife Profili (WTP) metodolojisi kullanılarak hesaplanmaktadır.

Aynı şekilde 10'lu GTİP kodlarına göre 1008400000 "Çatal otu (Fonio) (Digitaria spp.)", 1008500000 "Kinoa (Chenopodium quinoa)", 1008600000 "Buğday ve çavdar melezi", 1008900000 "Diğer hububat", 1102909000 "Diğer hububat unları", 1103199000 "Diğer hububatın kabaca öğütülmesinden elde edilen küçük parça ve irmikler", 1103209000 "Diğer hububattan pelletler", 1104199000 "1006 pozisyonundaki pirinç dışındaki tahıllardan, haddelenmiş ya da parçalanmış tahıllar, diğerleri", 1104291000 "Coix çekirdeği (Coicis semen)", 1104299000 "Diğer hububat taneleri; diğer şekilde işlenmiş", 1108199000 "Diğer nişastalar" ve 1108200000 "İnülin" kodlu ürünlerde de Güney Kore'nin hem STA öncesi hem de 2023 yılında yaklaşık %800,3 oranında gümrük vergisi uyguladığı görülmektedir.

Tablo 39. Güney Kore'nin Türk İhraç Ürünlerine En Fazla ve En Az Vergi Uyguladığı Ürünler (2018)

| Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı en çok vergi uyguladığı ürünler | | Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı en az vergi uyguladığı ürünler | |
|---|---|--|---|
| 6'lı GTİP Kodu | Türk ihraç ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%) | 6'lı GTİP Kodu | Türk ihraç ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%) |
| '110820 | 800 | '121150 | 0,35 |
| '100850 | 800 | '252390 | 0,6 |
| '100890 | 800 | '130190 | 0,65 |
| '100860 | 800 | '050510 | 0,7 |
| '100840 | 800 | '110100 | 0,94 |
| '100710 | 779 | '152110 | 1,19 |
| '071410 | 747 | '190211 | 1,19 |
| '151550 | 630 | '130231 | 1,19 |
| '120740 | 630 | '250100 | 1,19 |
| '071331 | 607 | '030487 | 1,25 |
| '110429 | 576 | '140490 | 1,25 |
| '110410 | 555 | '020910 | 1,3 |
| '110412 | 555 | '330129 | 1,32 |
| '110422 | 555 | '010619 | 1,35 |
| '110319 | 532 | '100191 | 1,35 |
| '110819 | 521 | '100199 | 1,35 |
| '110419 | 515 | '170490 | 1,44 |
| '090210 | 514 | '210210 | 1,44 |
| '090220 | 514 | '350400 | 1,54 |
| '100610 | 513 | '230120 | 1,75 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019)

Güney Kore'nin Türk ihraç ürünlerine uyguladığı gümrük vergisi sektör kırılımında incelendiğinde ise **Tablo 40'** de de görüleceği üzere toplam 31 ürün grubunda vergi uygulandığı görülmektedir. Bu ürün grupları içinde en yüksek gümrük vergisi %298 ile "10" "Hububat" GTİP kodlu ürün grubunda görülürken, onu %261 vergi ile "12" "Yağlı Tohum ve Meyveler, sanayi bitkileri, saman ve hayvan yemi" GTİP kodlu ürün grubu izlemektedir, en çok vergi uygulanan 3.ürün grubu ise onu %249 vergi ile "11" "Değirmencilik Ürünleri" olmuştur. Güney Kore tarafından Türk ihraç ürünlerine uygulanan vergilerin özellikle gıda ve tarım sektörlerinde çok yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 40. Güney Kore'nin Türkiye'ye karşı sektörel bazda uyguladığı eşdeğer ad valorem tarifeleri (2018)

| 6'lı GTİP kodu | Türk ihrac ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%) | 6'lı GTİP kodu | Türk ihrac ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%) | 6'lı GTİP kodu | Türk ihrac ürünlerinin Güney Kore'de karşı karşıya olduğu eşdeğer ad valorem tarifesi (%) |
|----------------|---|----------------|---|----------------|---|
| '01 | 21 | '34 | 0 | '67 | 0 |
| '02 | 28 | '35 | 56 | '68 | 0 |
| '03 | 10 | '36 | 0 | '69 | 0 |
| '04 | 68 | '37 | 0 | '70 | 0 |
| '05 | 11 | '38 | 0 | '71 | 0 |
| '06 | 14 | '39 | 0 | '72 | 0 |
| '07 | 96 | '40 | 0 | '73 | 0 |
| '08 | 45 | '41 | 0 | '74 | 0 |
| '09 | 37 | '42 | 0 | '75 | 0 |
| '10 | 298 | '43 | 0 | '76 | 0 |
| '11 | 249 | '44 | 1 | '78 | 0 |
| '12 | 261 | '45 | 0 | '79 | 0 |
| '13 | 26 | '46 | 0 | '80 | 0 |
| '14 | 2 | '47 | 0 | '81 | 0 |
| '15 | 5 | '48 | 0 | '82 | 0 |
| '16 | 22 | '49 | 0 | '83 | 0 |
| '17 | 7 | '50 | 3 | '84 | 0 |
| '18 | 23 | '51 | 2 | '85 | 0 |
| '19 | 45 | '52 | 2 | '86 | 0 |
| '20 | 26 | '53 | 0 | '87 | 0 |
| '21 | 44 | '54 | 0 | '88 | 0 |
| '22 | 11 | '55 | 1 | '89 | 0 |
| '23 | 4 | '56 | 0 | '90 | 0 |
| '24 | 32 | '57 | 0 | '91 | 0 |
| '25 | 0 | '58 | 0 | '92 | 0 |
| '26 | 0 | '59 | 0 | '93 | 0 |
| '27 | 0 | '60 | 0 | '94 | 0 |
| '28 | 0 | '61 | 0 | '95 | 0 |
| '29 | 0 | '62 | 0 | '96 | 0 |
| '30 | 0 | '63 | 0 | '97 | 0 |
| '31 | 0 | '64 | 0 | | |
| '32 | 0 | '65 | 0 | | |
| '33 | 1 | '66 | 0 | | |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019)

Tablo 41'de TradeMap verilerine göre 6'lı GTİP kodlu ürünlerde Kore Cumhuriyeti tarafından 2018 yılında Türkiye'ye uygulanan eşdeğer ad valorem gümrük tarifelerinden %3 ve üzerinde olan 112 üründeki ithalat rakamları görülmektedir. Güney Kore'nin Türkiye'den ithal ettiği 1.471 ürün içinde tabloda yer alan 112 üründen toplam ithalatın 51,6 milyon dolar olduğu görülürken geriye kalan 1.359

üründe 1,1 milyar dolar ithalat gerçekleşmiştir. Türk ihracatçılarının ağırlıklı olarak %2 ve altında gümrük vergisi uygulanan ve hiç gümrük vergisi uygulanamayan ürünleri ağırlık olarak ihraç ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 41. Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye'ye uygulanan eşdeğer ad valorem⁴ gümrük tarifeleri

| 6'lı GTİP kodu | İthalat | Gümrük vergisi oranı | 6'lı GTİP kodu | İthalat | Gümrük vergisi oranı | 6'lı GTİP kodu | İthalat | Gümrük vergisi oranı |
|----------------|---------|----------------------|----------------|---------|----------------------|----------------|---------|----------------------|
| '130219 | 30 | 124 | '240120 | 1 | 17 | '030489 | 26 | 6 |
| '071290 | 10 | 86 | '230990 | 101 | 16 | '060490 | 5 | 6 |
| '210690 | 147 | 72 | '220860 | 3 | 16 | '210500 | 1 | 6 |
| '180690 | 904 | 71 | '030819 | 68 | 14 | '030342 | 18 | 5 |
| '170290 | 647 | 65 | '030614 | 5 | 14 | '030343 | 16 | 5 |
| '330190 | 717 | 64 | '080252 | 4 | 14 | '030313 | 12 | 5 |
| '200911 | 341 | 54 | '210410 | 228 | 12 | '030344 | 8 | 5 |
| '200912 | 1 | 54 | '200799 | 14 | 11 | '030351 | 7 | 5 |
| '200931 | 36 | 51 | '030354 | 25 | 10 | '030357 | 5 | 5 |
| '040410 | 172 | 50 | '030355 | 8 | 10 | '030341 | 5 | 5 |
| '200899 | 342 | 45 | '030339 | 5 | 10 | '030383 | 3 | 5 |
| '200880 | 38 | 45 | '030369 | 3 | 10 | '030349 | 2 | 5 |
| '200840 | 25 | 45 | '030329 | 1 | 10 | '030319 | 1 | 5 |
| '200961 | 1 | 45 | '030324 | 1 | 10 | '030365 | 1 | 5 |
| '200971 | 1 | 45 | '030384 | 1 | 10 | '230320 | 700 | 4 |
| '200939 | 204 | 42 | '030235 | 223 | 9 | '151000 | 520 | 4 |
| '200990 | 10 | 42 | '151590 | 34 | 9 | '190590 | 363 | 4 |
| '090230 | 3 | 40 | '170250 | 2508 | 8 | '121190 | 225 | 4 |
| '040610 | 892 | 36 | '080420 | 1835 | 8 | '090921 | 16 | 4 |
| '040690 | 7 | 36 | '520513 | 1075 | 8 | '110630 | 8 | 4 |
| '200819 | 43 | 35 | '520543 | 102 | 8 | '140110 | 1 | 4 |
| '200989 | 8407 | 32 | '220300 | 45 | 8 | '350300 | 1 | 4 |
| '081190 | 821 | 30 | '540824 | 34 | 8 | '190240 | 1 | 4 |
| '081120 | 57 | 30 | '540822 | 24 | 8 | '060110 | 1 | 4 |
| '070959 | 2 | 30 | '540834 | 12 | 8 | '190219 | 3659 | 3 |
| '200190 | 809 | 27 | '540832 | 6 | 8 | '030482 | 103 | 3 |
| '071080 | 94 | 27 | '090121 | 5 | 8 | '511211 | 65 | 3 |
| '071320 | 20 | 27 | '540833 | 4 | 8 | '121299 | 38 | 3 |
| '060312 | 5 | 25 | '551011 | 2 | 8 | '010690 | 23 | 3 |
| '200490 | 118 | 22 | '551090 | 1 | 8 | '511119 | 18 | 3 |
| '200979 | 1631 | 20 | '030389 | 49 | 7 | '511290 | 11 | 3 |
| '200969 | 769 | 20 | '030353 | 7 | 7 | '090961 | 11 | 3 |
| '081310 | 475 | 20 | '030314 | 6 | 7 | '511230 | 10 | 3 |
| '121292 | 269 | 20 | '210390 | 2 | 7 | '511111 | 8 | 3 |
| '200540 | 1 | 20 | '160559 | 13451 | 6 | '511219 | 6 | 3 |
| '200599 | 3 | 18 | '520512 | 529 | 6 | '511190 | 2 | 3 |
| '200600 | 3 | 18 | '170260 | 331 | 6 | | | |
| '240110 | 6676 | 17 | '030192 | 221 | 6 | | | |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

⁴ İthal malın değerine bağlı vergi geliri.

4.3. Güney Kore ile Türkiye Arasındaki STA

Güney Kore Türkiye ile imzaladığı STA kapsamına 12.407 10'lu GTİP kodlu ürünü dahil ederken bunlardan 798 tanesinde 2013-2023 dönemini kapsayan 11 yıl boyunca gümrük vergisinde sürekli indirim gideceğini beyan ederken 1 üründe 10 yıl, 165 üründe 8 yıl, 13 üründe 7 yıl, 496 üründe 6 yıl, 3 üründe 5 yıl, 219 üründe 4 yıl, 2 üründe 3 yıl, 1 üründe 2 yıl ve 7.801 üründe de 1 yıl indirim uygulayacağını belirtmiştir. Güney Kore 2.908 adet 10'lu GTİP kodlu üründe ise gümrük vergisinde indirim gitmeyeceğini belirtmiştir (**Tablo 42**).

Listede yer alan 12.407 ürün içinde STA öncesi en yüksek vergi oranına sahip 10'lu GTİP kodlu ürünler 0714101000 (taze manyok), 0714102010 (dilimlenmiş manyok), 0714102020 (pelletler manyok), 0714102090 (diğer manyok) ve 0714103000 (soğutulmuş manyok) GTİP kodlu ürünler olurken bu ürünlerin 2023 yılında da aynı vergi oranlarını (%887,4) koruduğu görülmektedir.

STA öncesi Güney Kore belirli 12.407 ürün içinde 2.001 tanesinde %0 gümrük vergisi uygularken STA kapsamında 2023 yılı itibarı ile sıfır gümrük vergisi uygulayacağı ürün sayısının 11.300 olduğu görülmektedir. STA kapsamında yer alan ve STA öncesi %1-20 aralığında gümrük vergisi uygulanan 9.299 10'lu GTİP kodlu üründe 2023 yılı itibarı ile gümrüklerin sıfırlanacağı öngörülmüştür. İhracatçılarımızın dış ticaret açığı verdiğimiz Güney Kore'ye bu ürünler içinde ihracatı mümkün olan ürünlerde ihracat yapmalarında fayda görülmektedir.

Tablo 42. Güney Kore'nin STA kapsamında yıllara göre indirim gideceği ürün sayıları

| Yıl sayısı | 10'lu GTİP kodlu ürün sayısı |
|------------|------------------------------|
| 11 | 798 |
| 10 | 1 |
| 8 | 165 |
| 7 | 13 |
| 6 | 496 |
| 5 | 3 |
| 4 | 219 |
| 3 | 2 |
| 2 | 1 |
| 1 | 7.801 |
| 0 | 2.908 |
| Toplam | 12.407 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019)

Tablo 43'de Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye'den ithal edilen ürünler için STA öncesi ile 2018 yılına kadar kademeli azaltılan ortalama gümrük tarifeleri ile ticarete konu olan ürünler arasında kaç üründe gümrük vergisi uygulandığı görülmektedir. Güney Kore STA öncesi (2012 yılında) Türkiye'den 1.141 ürün ithalatı gerçekleştirirken bunun 1.027 tanesine gümrük vergisi uygulamıştır. Güney Kore bahsi geçen ürünlerde Türk ihracatçılarına ortalama %9,35 gümrük vergisi uygulamıştır. Güney Kore STA sonrası bazı ürünlerde gümrük vergisi indirimine gitmiş ve 2018 yılında Türkiye'den 1.471 ürün ithalatı gerçekleştirirken bunun 100 tanesine gümrük vergisi uygulamıştır. Güney Kore bahsi geçen ürünlerde Türk ihracatçılarına ortalama %18,89 gümrük vergisi uygulamıştır. Güney Kore'ye ihraç edilen ürünlerde 2018 yılında 2017 yılına göre ortalama vergi oranlarında artış olduğu görülmektedir. Güney Kore 2012 yılında Türkiye'den ithal ettiği 114 üründe gümrük vergisi uygulamazken 2018 yılında ise ithal ettiği ve vergi uygulamadığı Türk ihraç ürün sayısı 1.371'e yükselmiştir.

Tablo 43. STA öncesi ve Sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Uyguladığı Ortalama Gümrük Vergisi Oranları ile Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları

| Yıl | Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Ortalama Gümrük Vergisi Oranı | Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayısı | Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürün Sayısı | Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Toplam Ürün Sayısı |
|------------|---|--|--|--|
| STA öncesi | 9,35 | 1.027 | 114 | 1.141 |
| 2013 | 13,05 | 198 | 1.039 | 1.237 |
| 2014 | 11,67 | 206 | 1.044 | 1.250 |
| 2015 | 10,37 | 208 | 1.140 | 1.348 |
| 2016 | 19,78 | 142 | 1.242 | 1.384 |
| 2017 | 15,07 | 144 | 1.294 | 1.438 |
| 2018 | 18,89 | 100 | 1.371 | 1.471 |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019) ve (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

Tablo 44'de Kore Cumhuriyeti tarafından Türkiye'den ithal edilen ürünler için STA öncesinden başlayarak 2018 yılına kadar gümrük tarifeleri kademeli azaltılan ve gümrük tarifesi azaltılmayan ürünlerin Türkiye'den ve dünyadan ithalat rakamları görülmektedir.

Güney Kore'nin STA öncesi Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uyguladığı 1.027 üründe dünyadan yaptığı toplam ithalatı 243,9 milyar dolar olurken bu ithalatın yaklaşık 645 milyonunu Türkiye'den karşılamıştır. Güney Kore STA öncesi Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uygulamadığı 114 üründe ise dünyadan 275,7 milyar dolarlık ithalat yaparken bu ithalatın yaklaşık 27 milyonunu Türkiye'den karşılamıştır. Bir başka ifade ile Güney Kore'nin Türkiye ile STA yapmadan önce dünyadan yaptığı 519,6 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %0,1'ine denk gelen 672 milyon dolarlık kısmını Türkiye'den ithal ettiği görülmektedir.

Güney Kore 2013 yılından başlamak üzere bazı ürünlerde Türkiye'ye karşı uyguladığı vergi oranlarında kademeli indirim gitmiştir. Güney Kore'nin 2018 yılında Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uyguladığı 100 üründe dünyadan yaptığı toplam ithalatı 7,9 milyar dolar olurken bu ithalatın yaklaşık 86 milyon dolarlık kısmını Türkiye'den karşılamıştır. Güney Kore 2018 yılında Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uygulamadığı 1.371 üründe ise dünyadan 527,2 milyar dolarlık ithalat yaparken bu ithalatın yaklaşık 1,2 milyar dolarlık kısmını Türkiye'den karşılamıştır. Bir başka ifade ile Güney Kore'nin Türkiye ile 2018 dünyadan yaptığı 535,2 milyar dolarlık ithalatın yaklaşık %0,2'sine denk gelen 1,2 milyar dolarlık kısmını Türkiye'den ithal ettiği görülmektedir. STA öncesine göre Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalat ve toplam ithalatı içindeki payı artmış gözükse de ihracatçılarımız için bu büyük pazarda kat edilecek çok yolun olduğu görülmektedir. Dış ticaret açığı verdiğimiz Güney Kore'ye özellikle STA kapsamında gümrük vergilerinin de indirilmesi ile avantaj kazanılan ürünlerde ihracatın artırılması için çalışmalar yapılmalıdır.

Tabloda ayrıca Güney Kore'nin Türkiye'den yaptığı ithalatta gümrük vergisi uygulamadığı ürünlerdeki ithalatın Güney Kore'nin bu ürünlerde dünyadan yaptığı toplam ithalat içindeki payı incelendiğinde STA öncesi %0,01 olan payın 2018 yılında %0,2'ye yükseldiği görülmektedir. Buradan da anlaşılacağı üzere Türkiye Güney Kore ile yapılan STA'dan yeterince faydalanamamıştır.

Tablo 44. STA öncesi ve sonrası Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Ürünlerde Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürün Sayıları ve İthalatı

| Yıl | Güney Kore'nin Türkiye'den İthal Ettiği Toplam Ürün Sayısı | Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlerde Toplam İthalatı | Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerde Toplam İthalatı | Güney Kore'nin Türkiye'den Toplam İthalatı | Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlerdeki Dünyadan Toplam İthalatı | Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerdeki Dünyadan Toplam İthalatı | Güney Kore'nin Dünyadan İthalatı | Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uyguladığı Ürünlerde Türkiye'nin Dünyaya Toplam İhracatı | Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerde Türkiye'nin Dünyaya Toplam İhracatı | Türkiye'nin Dünyaya İhracatı | Güney Kore'nin Türkiye'den Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerdeki Toplam İthalatın Payı (%) | Güney Kore'nin Türkiye'den Yaptığı İthalatta Gümrük Vergisi Uygulamadığı Ürünlerdeki İthalatın Dünyadan Yaptığı Toplam İthalat İçindeki Payı (%) |
|------------|--|--|--|--|---|---|----------------------------------|--|--|------------------------------|--|--|
| STA öncesi | 1.141 | 0,645 | 0,027 | 0,672 | 243,9 | 275,7 | 519,6 | 94,4 | 58,0 | 152,5 | 4% | 0,0% |
| 2013 | 1.237 | 0,186 | 0,505 | 0,692 | 41,0 | 474,6 | 515,6 | 20,8 | 131,0 | 151,8 | 73% | 0,1% |
| 2014 | 1.250 | 0,147 | 0,509 | 0,655 | 43,1 | 482,5 | 525,6 | 26,1 | 131,5 | 157,6 | 78% | 0,1% |
| 2015 | 1.348 | 0,165 | 0,625 | 0,789 | 37,8 | 398,8 | 436,5 | 23,5 | 120,3 | 143,9 | 79% | 0,2% |
| 2016 | 1.384 | 0,076 | 0,662 | 0,738 | 19,1 | 387,0 | 406,1 | 17,3 | 125,3 | 142,5 | 90% | 0,2% |
| 2017 | 1.438 | 0,098 | 0,684 | 0,782 | 21,2 | 457,2 | 478,4 | 18,8 | 138,2 | 157,0 | 87% | 0,1% |
| 2018 | 1.471 | 0,086 | 1,103 | 1,189 | 7,9 | 527,2 | 535,2 | 8,2 | 159,7 | 167,9 | 93% | 0,2% |

Kaynak: (International Trade Centre (ITC) Macmap, 2019) ve (International Trade Centre (ITC), Trademap, 2019)

EK—Türkiye ve Güney Arasında İmzalanan STA

Ülkemizle Güney Kore arasındaki Serbest Ticaret Anlaşması (STA) kapsamında Taraflar arasındaki mal ticaretinin 2023 yılında kadar kademeli olarak serbestleştirilmesine ilişkin “Mal Ticareti Anlaşması” 1 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. STA detayına ulaşmak için;

<http://rtais.wto.org/UI/PublicShowMemberRTAIDCard.aspx?rtaid=699> (Erişim: 20.08.2019)

Ülkemizin ilk derin ve kapsamlı ekonomik ortaklık anlaşması niteliğindeki Türkiye-G.Kore Serbest Ticaret Anlaşması, 26 Şubat 2015 tarihinde Seul’de imzalanan “Hizmet Ticareti Anlaşması” ve “Yatırım Anlaşması”nın iç onay sürecinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girmesi ile tamamlanmış olacaktır. “Mal ticareti”nin yanı sıra, “hizmet ticareti” ve “yatırım” konularının da STA kapsamına alınması ile birlikte ülkeler arasındaki kapsamlı ekonomik ve ticari ilişkiler en yüksek seviyeye taşınmaktadır.

Her biri kendi alanında ülkemiz için birer ilk teşkil eden söz konusu Anlaşmaların yürürlüğe girişleri ile birlikte Türkiye ve G. Kore arasındaki STA’nın kapsamı iki ülke arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin daha da geliştirilmesini sağlayacak şekilde hizmet ticareti ve yatırımları da içeren farklı bir yapıya dönüştürülecektir. “Yatırım Anlaşması” ile iki ülke arasındaki yatırım ortamının daha da iyileştirilmesi amacıyla karşılıklı pazara giriş imkânlarının geliştirilmesini öngören hukuki altyapı oluşturulmuştur. “Hizmet Ticareti Anlaşması” ile de Türkiye ile Güney Kore arasındaki hizmet ticaretinin arttırılması ve yaygınlaştırılmasını sağlayacak düzenlemeler kabul edilmiştir (T.C. Ticaret Bakanlığı, 2019).

Anlaşmaya dair ayrıntılı bilgiye ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/4d82aadb58c70a156b08b68d82831e68.pdf>
(Erişim: 20.08.2019)

Anlaşma metni ve eklerinin Türkçe nüshalarına ulaşmak için,

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/a68b0bf259757a3adf9fef7b3e89e2f2.zip>
(Erişim: 20.08.2019)

Anlaşma metni ve eklerinin İngilizce nüshalarına ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/8ca1646bd89c1aa9973fc8982885bbef.zip>
(Erişim: 20.08.2019)

Anlaşma metni ve eklerinin Korece nüshalarına ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/4a8d1356ba009287079c7344fb3368b9.zip>
(Erişim: 20.08.2019)

Anlaşmaya ilişkin detaylı analize ulaşmak için;

<https://ticaret.gov.tr/data/5b8c335413b8760dc40cacc4/0c5957804b970a70d871a471161c79a2.pdf>
(Erişim: 20.08.2019)

STA kapsamında kademeli olarak gümrük tarifeleri 2023 yılına kadar belirlenen ürünlerde sıfırlanması öngörülmektedir. Gümrük vergileri azalacak ürünlerin tam listesine aşağıdaki linklerden ulaşılabilir. Güney Kore’nin Türk ihracatçılarına 10’lu GTİP kodlu ürünlerde uygulayacağı gümrük vergisi indirimleri için;

<http://rtais.wto.org/rtadocs/699/TradeData/E/Korea.xls> (Erişim: 20.08.2019)

Türkiye’nin Güney Kore ihracatçılarına 12’li GTİP kodlu ürünlerde uygulayacağı gümrük vergisi indirimleri için;

<http://rtais.wto.org/rtadocs/699/TradeData/E/Turkey.xls> (Erişim: 20.08.2019)

Kaynakça

- Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Şubat 17). *Data: The World Bank*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD> adresinden alındı
- Dünya Bankası (The World Bank). (2019, Şubat 10). *World Integrated Trade Solution (WITS): The World Bank*. Dünya Bankası Web sitesi: <https://wits.worldbank.org/countrystats.aspx> adresinden alındı
- Dünya Ticaret Örgütü (World Trade Organization, WTO). (2019, Mart 3). *Publications: WTO: A Practical Guide to Trade Policy Analysis*. WTO Web sitesi: https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/wto_unctad12_e.pdf adresinden alındı
- International Trade Centre (ITC) Macmap. (2019, Ağustos 20). *Market Access Map: International Trade Centre (ITC)*. International Trade Centre (ITC) Web Sitesi: <https://www.macmap.org/en/download> adresinden alındı
- International Trade Centre (ITC), Trademap. (2019, Ocak 28). *Trade Map: ITC*. ITC Web sitesi: <https://www.trademap.org/> adresinden alındı
- International Trade Centre. (2019, Şubat 12). *Market Analysis Tools: ITC*. ITC Web sitesi: <https://marketanalysis.intracen.org/TradeMap.aspx> adresinden alındı
- Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT). (2019, Ağustos 21). *Regional Accounts and National Wealth: Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT)*. Kore İstatistik Ofisi (Statistic Korea, KOSTAT) Web Sitesi: <http://kostat.go.kr/portal/eng/index.action> adresinden alındı
- OECD. (2019, Ağustos 20). *OECD.Stat/Regions&Cities: OECD*. OECD Web Sitesi: http://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=REGION_DEMOGR adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2019, Ağustos 21). *Ana Sayfa/Yurtdışı Teşkilatı/Doğu Asya/Güney Kore Cumhuriyeti/Ülke Profili/ İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar: T.C. Ticaret Bakanlığı*. T.C. Ticaret Bakanlığı Web Sitesi: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/dogu-asya/guney-kore-cumhuriyeti/ulke-profiliiisadamlarinin-pazarda-dikkat-etmesi-gereken-hususlar> adresinden alındı
- T.C. Ticaret Bakanlığı. (2019, Ağustos 20). *Serbest Ticaret Anlaşması/Ana Sayfa/Yurtdışı Teşkilatı/Doğu Asya/Güney Kore Cumhuriyeti/İkili Anlaşmalar*. T.C. Ticaret Bakanlığı Web Sitesi: <https://ticaret.gov.tr/yurtdisi-teskilati/dogu-asya/guney-kore-cumhuriyeti/ikili-anlasmalar/serbest-ticaret-anlasmasi> adresinden alındı
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2019, Şubat 26). *Dış Ticaret Sınıflamaları : TÜİK*. TÜİK Web sitesi: <https://biruni.tuik.gov.tr/DIESS/SiniflamaSurumListeAction.do?turlId=3&turAdi=%203.%20D%C4%B1%C5%9F%20Ticaret%20S%C4%B1n%C4%B1flamalar%C4%B1&guncel=Y> adresinden alındı
- Uluslararası Para Fonu (IMF). (2019, Şubat 19). *World Economic Outlook Database, October 2018: IMF*. IMF Web sitesi: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2018/02/weodata/index.aspx> adresinden alındı
- Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Centre, ITC). (2019, Haziran 25). *Trade Map: ITC, Intracen*. ITC Web Sitesi (Intracen): <https://www.trademap.org> adresinden alındı
- United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). (2019, Ocak 28). *Data Center: UNCTADSTAT*. UNCTAD Web sitesi: https://unctadstat.unctad.org/wds/ReportFolders/reportFolders.aspx?sCS_ChosenLang=en adresinden alındı